

Warszawa, 2 listopada 2012

SNB-3-15/205/2012

**Szanowny Pan
Tomasz ŻUCHOWSKI**

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Gospodarki Przestrzennej i
Budownictwa
Ministerstwo Transportu, Budownictwa i
Gospodarki Morskiej
ul. Wspólna 2/4
00-050 Warszawa**

W nawiązaniu do otrzymanych, w ramach konsultacji społecznych przy piśmie z dnia 2 października 2012 r. znak BP45mw-077-1/12, *projektów rozporządzeń*:

(1)- zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,

(2) - zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego,
Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki pragnie ustosunkować się do propozycji zawartych w przedmiotowych projektach.

Prezentowane stanowisko, w przypadku projektu (1), **jest odniesieniem się do propozycji ministerstwa, na podstawie wspólnego dorobku eksperckich grup roboczych, koordynowanych przez SNB**, przy pełnym uwzględnieniu problematyki, mającej zapewnić wdrożenie ustaleń Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. W Załączniku do niniejszego pisma przedstawiono ekspercką propozycję zmian Działu X oraz Załącznika nr 2, zawierającą wariantowe propozycje rozwiązań, do których nawiązują zgłaszane uwagi do projektu (1). Wariantowe propozycje rozwiązań przedstawione zostały również w części proponowanych uzupełnień nowelizacji rozporządzenia. Projekt ekspercki w części dotyczącej zmian wymagań dla przegród (pkt 1.1 i 1.2 Załącznika nr 2) był wielokrotnie rozważany, w toku prac grupy eksperckiej GR6 „*Racjonalizacja użytkowania energii*”, zaproponowane wartości liczbowe uwzględniają różne rodzaje budynków, zróżnicowanie w ramach

rodzaju ze względu na typ przegrody (np. okna pionowe, okna dachowe) oraz istotną etapowość dojścia do wymagań, która uwzględnia zrównoważone podejście do stawiania wymagań, w tym potrzebę zoptymalizowania kosztów ponoszonych przez inwestorów, użytkowników oraz przemysł wyrobów budowlanych.

Poniżej przedstawione zostały uwagi ogólne i szczegółowe oraz propozycje do otrzymanych projektów (1) i (2), co następuje:

Uwaga ogólna

Otrzymane projekty (1) i (2) zostały przygotowane w celu wdrożenia ustaleń Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. O ile do projektu (2) nie zgłaszamy uwag, popierając w całości proponowane zmiany i uzupełnienia, **to w przypadku projektu (1) proponowany zakres regulacyjny, w ocenie ekspertów grup roboczych, stanowi nieuzasadnione zawężenie koniecznych do określenia wymagań.**

Uwagi szczegółowe dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

- **w odniesieniu do pkt 1 projektu, tj.** wprowadzenia nowego § 139a z wymaganiem dotyczącym urządzeń w instalacjach ogrzewczych, odnośnie odpowiadania wymaganiom określonym w przepisach odrębnych dotyczących efektywności energetycznej, proponuje się jego wykreślenie.

Uzasadnienie:

Wymaganie to już obowiązuje zgodnie z regulacją zawartą w § 134 ust.3.

Jednocześnie proponuje się wprowadzenie zmian w innych przepisach rozporządzenia, które mają bezpośredni, zasadniczy związek z wdrażaniem przedmiotowej dyrektywy. Formalnie propozycja spowoduje zwiększenie liczby proponowanych punktów w projekcie (1) oraz zmianę aktualnej numeracji punktów. I tak proponuje się:

- **w § 3 wprowadzenie nowych pkt 25-28, punkt 1 projektu uzyskałby brzmienie:**

„1. W § 3 dodaje się pkt 25-27w brzmieniu:

25) przewodach (kanałach) kominowych: dymowych, spalinowych lub wentylacyjnych – należy przez to rozumieć pionowe elementy konstrukcyjne, służące do odprowadzania spalin z urządzeń grzewczych zasilanych różnymi rodzajami paliw do atmosfery lub wymiany zużytego powietrza w pomieszczeniach,

26) łącznikach przewodów: dymowych, spalinowych lub wentylacyjnych – należy przez to rozumieć poziome lub skośne elementy, w tym stanowiące fragment urządzenia grzewczego, przeznaczone do połączenia urządzenia grzewczego, zasilanego różnym rodzajem paliw, z przewodem (kanałem) kominowym,

27) wentylacji hybrydowej - należy przez to rozumieć instalację wentylacji naturalnej, której praca może być okresowo wspomagana lub zastępowana pracą wentylacji mechanicznej.

28) budynku wielolokalowym – należy przez to rozumieć budynek mieszkalny wielorodzinny, zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej lub inny budynek z wieloma samodzielnymi lokalami w rozumieniu przepisów odrębnych.”

Uzasadnienie:

Proponowane definicje pojęć mają na celu określenie przedmiotu wymagań stawianych w rozporządzeniu. W pkt 25 i pkt 26 zaproponowano uzupełnienie słowniczka pojęć o nowe definicje dotyczące: przewodów (kanałów) kominowych: dymowych, spalinowych lub wentylacyjnych oraz łączników przewodów. Dotychczasowy brak precyzyjnej definicji komina w Warunkach technicznych powoduje istnienie w budownictwie różnorodnych „patentów” udających komin, czy też wentylację będących, zdaniem środowiska kominarskiego, najczęstszą przyczyną nieszczęśliwych wypadków i pożarów związanych z kominem i urządzeniami grzewczymi. W pogoni za obniżeniem kosztów budowy, przebudowy czy też remontu budynku, wykonawcy bardzo często stosują do wykonania kominów czy też wentylacji, nieodpowiednie technologie i materiały nie spełniające wymagań podstawowych zdefiniowanych w ustawie Prawo budowlane. Zaproponowane zmiany, polegające na wprowadzeniu definicji pojęcia „przewody(kanały) kominowe: dymowe, spalinowe lub wentylacyjne” mogłyby nie tylko ten proces zahamować, ale również radykalnie podnieść poziom bezpieczeństwa użytkowników kominów i urządzeń do nich podłączonych.

Ponadto uzupełnienie słowniczka pojęć o definicję pojęcia „łącznik przewodu: dymowego, spalinowego lub wentylacyjnego” ma na celu umożliwienie wprowadzenia wymagań dla łączników. Brak precyzyjnej definicji elementów grzewczo-kominowych oraz ich podziału na: przewód, czyli element będący instalacją w budynku i jego częścią wspólną oraz na łącznik, czyli element podlegający wymianie oraz będący własnością użytkownika (lokatora), powodował kłopoty z określeniem odpowiedzialności za stan w/w łączników.

W pkt 27 zaproponowano uzupełnienie słowniczka pojęć o definicję pojęcia wentylacja hybrydowa. Dotychczasowe rozporządzenie nie zawiera definicji wentylacji hybrydowej. Ten rodzaj wentylacji stosowany jest coraz powszechniej w budownictwie zarówno jednorodzinny jak i w budynkach wielorodzinnych. Niestety zdarza się, że pod nazwą „wentylacji hybrydowej” błędnie kwalifikowane są rozwiązania klasycznej wentylacji mechanicznej (np. niskociśnieniowej) lub statyczne i dynamiczne nasady kominowe, co może mieć konsekwencje w prawidłowym funkcjonowaniu wentylacji w obrębie całego pomieszczenia mieszkalnego czy działania urządzeń grzewczych atmosferycznych z otwartą komorą spalania. Zatem doprecyzowanie istoty działania wentylacji hybrydowej, jako z istoty działania wentylacji grawitacyjnej jedynie okresowo i wspomaganej mechanicznie, jest celowe w treści § 3 zawierającego definicje pojęć przywoływanych w dalszej części rozporządzenia.

W pkt 28 zaproponowano wprowadzenie definicji pojęcia „budynek wielolokalowy”, rozumiany jako budynek posiadający wyodrębnione lokale mieszkalne lub użytkowe. Wprowadzenie tego pojęcia pozwala na zaadresowanie wymagań np. dotyczących racjonalizacji użytkowania mediów w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej oraz innych budynkach posiadających wydzielone lokale o takim przeznaczeniu, bez potrzeby przywoływania wszystkich typów budynków.

- w § 26 proponuje się uzupełnienia w ust.1 oraz dodanie nowego ust.6, pkt 2 i 3 projektu uzyskałyby brzmienia:

„2. W § 26 ust.1 otrzymuje brzmienie:

§ 26. 1. Działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, powinna mieć zapewnioną możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej i ciepłowniczej.”.

„3. W § 26 dodaje się ust.6 w brzmieniu:

6. Jako wystarczający warunek przyłączenia budynku do sieci telekomunikacyjnej uznaje się uzbrojenie działki w kanalizację telekomunikacyjną, przeznaczoną do rozprowadzenia lokalnego oprzewodowania telekomunikacyjnego (np. dla domofonu) oraz umożliwiającą jednocześnie wprowadzenie przyłączy telekomunikacyjnych od granicy działki do zbiorczego punktu dystrybucyjnego w budynku.”.

Uzasadnienie:

Proponowane zmiany mają wpływ na bilans energetyczny budynku. Rozszerzenie § 26 o wymóg przyłączenia budynku do sieci telekomunikacyjnej i uzbrojenia, przeznaczonego do rozprowadzenia lokalnego oprzewodowania telekomunikacyjnego i umożliwiającego wprowadzenia przyłączy telekomunikacyjnych jest bardzo istotnym wymogiem umożliwiającym kompleksowe zaprojektowanie i wykonanie budynku wraz z wszystkimi jego instalacjami i przyłączami oraz docelowo korzystanie przez użytkownika budynku z wszystkich usług telekomunikacyjnych (telefonia, telewizja, internet, sygnalizacja dzwonekowa, domofonowa, videodomofonowa i zabezpieczenia technicznego).

- w § 44 proponuje się podział na dwa ustępy, gdzie dotychczasowy przepis proponuje się oznaczyć jako ust.1 i wprowadzić nowy ust.2, pkt 4 projektu uzyskałyby brzmienie:

„4. § 44 otrzymuje brzmienie:

1. Budynek, jego układ funkcjonalny i przestrzenny, ustrój konstrukcyjny oraz rozwiązania techniczne i materiałowe elementów budowlanych powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób odpowiadający wymaganiom wynikającym z jego usytuowania i przeznaczenia oraz z odnoszących się do niego przepisów rozporządzenia i przepisów odrębnych.

2. Miejsca wprowadzenia do budynku, w tym w szczególności energii elektrycznej, wody, odprowadzenia ścieków, a także o ile przewiduje się ich wykorzystanie – gazu i ciepła sieciowego, powinny odpowiadać warunkom przyłączenia określonym przez ich dostawców, a także być zlokalizowane w taki sposób, aby umożliwić w sposób optymalny:

- dokonanie rozdziału mediów i rozprowadzenie ich poprzez instalacje zlokalizowane w budynku do punktów odbioru,

- skoncentrowanie urządzeń pomiarowych poszczególnych rodzajów mediów wprowadzonych do budynku w sposób umożliwiający wykorzystanie wspólnej transmisji danych pomiarowych dla prowadzenia przez użytkownika bieżących i okresowych analiz zużycia dostarczanych mediów oraz dokonywania przez ich dostawców zdalnych odczytów z zabudowanych urządzeń pomiarowych.”

Uzasadnienie:

W § 44 ust. 2 zaproponowano skoncentrowanie urządzeń pomiarowych poszczególnych rodzajów mediów wprowadzanych do budynku, w sposób umożliwiający wykorzystanie wspólnej transmisji danych pomiarowych dla prowadzenia przez użytkownika bieżących i okresowych analiz zużycia dostarczanych mediów oraz dokonywania przez ich dostawców zdalnych odczytów z zabudowanych urządzeń pomiarowych umożliwi optymalne wykorzystanie dostarczanych do budynku mediów, a tym samym uzyskanie obniżonych kosztów tych mediów.

- w § 56 proponuje się podział na dwa ustępy, gdzie dotychczasowy przepis proponuje się oznaczyć, jako ust.1 i wprowadzić nowy ust.2, pkt 5 projektu uzyskałby brzmienie:

„5. § 56 otrzymuje brzmienie:

1. Budynek mieszkalny wielorodzinny, budynek zamieszkania zbiorowego i budynek użyteczności publicznej powinien być wyposażony w instalację telekomunikacyjną, sygnalizacji dzwonekowej, domofonowej lub videodomofonowej oraz w miarę potrzeb również w inne instalacje, takie jak: zabezpieczenia technicznego – system alarmowy sygnalizacji włamania i napadu, kontroli dostępu, system telewizji dozorowej i ich kombinacje, w sposób umożliwiający zapewnienie ochrony osobom i mieniu przed dostępem osób nieuprawnionych.

2. W budynku lub w zespole budynków stanowiącym odrębną nieruchomość, z wydzielonymi co najmniej 30 lokalami, należy wydzielić pomieszczenie o powierzchni użytkowej co najmniej 15 m² przeznaczone na czasowy pobyt ludzi o funkcji administracyjno-technicznej.”

Uzasadnienie:

W § 56 ust. 1 zaproponowano wymaganie, aby budynek, w celu poprawy bezpieczeństwa, był wyposażony w instalacje podstawowe, takie jak: sygnalizacji dzwonekowej, domofonowej lub videodomofonowej oraz w miarę potrzeb również w system alarmowy sygnalizacji włamania i napadu, kontroli dostępu, system telewizji dozorowej i ich kombinacje.

W § 56 ust. 2 zaproponowano dodanie nowego ustępu, wprowadzającego obowiązek wydzielenia pomieszczeń o powierzchni użytkowej co najmniej 15 m² przeznaczonych na czasowy pobyt ludzi o funkcji administracyjno-technicznej dotyczącego inwestorów nowego zasobu mieszkaniowego, dla

którego obowiązują już od dawna przepisy o wyposażeniu lokali mieszkalnych w wewnętrzną instalację teletechniczną, ale także inwestorów budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego, oraz innych budynków (o funkcji mieszanej), w których wydzielono co najmniej 30 lokali, a także zespołu budynków, stanowiącego odrębną nieruchomość, w którym łączna liczba wydzielonych lokali wynosi co najmniej 30. Proponowaną graniczną liczbę lokali, która wywołuje obowiązek wydzielenia pomieszczenia oraz jego minimalną powierzchnię ustalono, z uwzględnieniem optymalizacji kosztów jego zaprojektowania i wykonania, mając na uwadze możliwości ich włączenia do całkowitych kosztów inwestycji. Oczekuje się, iż proponowane wydzielone pomieszczenie posłuży:

- do realizacji celów związanych z zarządzaniem budynkiem, o których mowa w proponowanym przepisie § 44 ust. 2, tj. skoncentrowaniu urządzeń pomiarowych poszczególnych mediów wprowadzonych do budynku, w sposób umożliwiający wykorzystywanie wspólnej transmisji danych pomiarowych dla dokonywania przez ich dostawców zdalnych odczytów z zabudowanych urządzeń pomiarowych,
- do realizacji celów związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem budynku, o których mowa w proponowanym przepisie § 56 ust. 1, tj. umożliwieniu zapewnienia ochrony osobom i mieniu przed dostępem osób nieuprawnionych dzięki wyposażeniu budynku, w miarę potrzeb w takie instalacje zabezpieczenia technicznego jak systemy alarmowe sygnalizacji włamania i napadu, systemy kontroli dostępu, systemy telewizji dozorowej i ich kombinacji, w wydzielonej części tego pomieszczenia,
- do realizacji celów wspólnotowych, związanych z zarządzaniem nieruchomością, a także życiem wspólnoty mieszkańców (np. rekreacją w okresie jesienno-zimowym).

W sposób zasadniczy proponowana zmiana ułatwia dostępność do telewizji satelitarnej (w tym w zapisie cyfrowym) oraz internetu.

- w § 80 w ust.1 proponuje się uchylenie pkt 1 , punkt 6 projektu otrzymałby brzmienie:

„6. W § 80 ust.1 uchyla się pkt 1.”.

Uzasadnienie:

Proponowane zmiany dotyczą zagadnienia usunięcia z mieszkań urządzeń grzewczych, w tym urządzeń gazowych typu B, z otwartą komorą spalania, z uwagi na to, iż:

- 1) pomimo wielu lat stosowania nie udało się zaproponować skutecznego systemu doprowadzenia powietrza do spalania, czego efektem jest stała ilość wypadków związanych z zatruciem tlenkiem węgla. Rozwiązania projektowe systemu doprowadzenia powietrza, analogiczne jak dla kotłowni, spotykają się z zakłóceniami ze strony użytkowników i w efekcie stają się nieskuteczne.
- 2) coraz ostrzejsze wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynku sprawiają, że stosowanie mniej efektywnych urządzeń z otwartą komorą spalania staje się nieopłacalne.

- w § 84 proponuje się zmianę brzmienia ust.2, pkt 7 projektu otrzymałby brzmienie:

„7. W § 84 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. W budynkach, o których mowa w ust. 1, w ustępach ogólnodostępnych, z wyłączeniem budynków przeznaczonych do zbiorowego przebywania dzieci tj. żłobki i przedszkola, powinna przypadać co najmniej jedna umywalka na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 mężczyzn oraz jedna miska ustępowa na 20 kobiet, jeżeli przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy nie stanowią inaczej. W przypadku ustępów ogólnodostępnych w budynkach przeznaczonych

do zbiorowego przebywania dzieci tj. żłobki i przedszkola wyposażenie w umywalki oraz ustępy powinno być dostosowane do potrzeb użytkowych. W przypadku, gdy w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi liczba osób jest mniejsza niż 10, dopuszcza się umieszczenie wspólnego ustępu dla kobiet i mężczyzn.”

Uzasadnienie:

Proponowana zmiana ma wpływ na charakterystykę energetyczną budynku. Zaproponowano zmianę mającą na celu wyłączenie budynków przeznaczonych do zbiorowego przebywania dzieci z obowiązku spełniania podstawowej ustalonej normy, projektowania dla 20-osobowej grupy użytkowników - 1 umywalki i 1 miski ustępowej, niewystarczającej w przypadku potrzeb użytkowych, związanych z jednoczesnym i zarazem okresowym korzystaniem z takich urządzeń przez małe dzieci w żłobku i przedszkolu. O sposobie i częstotliwości korzystania z urządzeń sanitarnych decyduje bowiem plan dnia zajęć w żłobku i przedszkolu. Z powyższych względów proponuje się pozostawienie projektantowi swobody projektowania odpowiedniej ilości umywalek i misek ustępowych, dostosowanej do sposobu i częstotliwości korzystania z tych urządzeń, w oparciu o jego wiedzę i doświadczenie, w przypadku budynków przeznaczonych do zbiorowego przebywania dzieci.

- w § 85 proponuje się w ust.2 zmianę brzmienia zdania wprowadzającego do wyliczenia oraz dodanie nowego ust.4, punkty 8 i 9 projektu otrzymałyby brzmienie:

„ 8. W § 85 w ust.2 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

2. W ustępach ogólnodostępnych, z zastrzeżeniem ust.4, należy stosować:”.

„9. W § 85 dodaje się w ust. 4 w brzmieniu:

4. W przypadku gdy liczba osób korzystających z ustępu ogólnodostępnego w budynku zakładu pracy nie przekracza 10 osób dopuszcza się wyposażanie, wspólnego ustępu dla kobiet i mężczyzn, w miskę ustępową i pisuar bez zastosowania wpustu kanalizacyjnego podłogowego z syfonem oraz armatury czerpalnej ze złączką do węża.”

Uzasadnienie:

W § 85 zaproponowano dodanie nowego ust. 4, do którego proponuje się odwołać w ust.2. Przepis § 85 pozostaje od dawna w tym samym brzmieniu. Tymczasem radykalnie zmieniło się pojęcie zakładu pracy. Zamiast ogromnych fabryk lub biur mamy niewielkie, kilkusobowe firmy mieszczące się w adoptowanych (przebudowanych) mieszkaniach, ewentualnie nowo wybudowanych budynkach łączących w sobie funkcje biurowe i magazynowe lub biurowe i produkcyjne, usługowe ew. laboratoryjne. Bardzo często pracownikami takiej firmy są członkowie rodziny. Dla takich „zakładów pracy” spełnienie wymagań podanych w dotychczasowym brzmieniu § 85 powoduje nadmierne utrudnienia i koszty. Wprawdzie, w ostatnim zdaniu § 84 ust. 2, dopuszczono zorganizowanie wspólnej ubikacji dla kobiet i mężczyzn, jeśli łączna liczba osób z niej korzystających nie przekracza 10-ciu, ale nadal obowiązują wszystkie wymagania § 85. Złagodzenie tych wymagań pozwoli na

łatwiejsze dostosowanie pomieszczeń do potrzeb małych firm. Proponowana zmiana ma wpływ na charakterystykę energetyczną budynków i racjonalizację użytkowania energii.

- w § 92 proponuje się zmianę brzmienia ust.2 i 4, pkt 10 i 11 projektu otrzymałyby brzmienie:

„10. W § 92 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Kuchnia i wnęka kuchenna powinny mieć układ przestrzenny oraz przewody umożliwiające zainstalowanie trzonu kuchennego, zlewozmywaka lub zlewu i chłodziarki oraz umożliwić urządzenie miejsca pracy.”

„11. W § 92 ust.4 otrzymuje brzmienie:

4. W ustępie wydzielonym układ pomieszczenia i przewodów powinien umożliwiać zainstalowanie umywalki.”

Uzasadnienie:

W § 92 ust. 2 i ust. 4 zaproponowano uwzględnienie standardu deweloperskiego w wymaganiu dotyczącym wyposażenia podstawowego kuchni oraz wnęk kuchennych, a także ustępów, zastępując obowiązek wyposażania w określone urządzenia obowiązkiem zapewnienia możliwości zainstalowania takich urządzeń poprzez zaprojektowanie odpowiedniego układu przestrzennego pomieszczeń oraz przewodów instalacji. Proponowana zmiana ma wpływ na racjonalizację użytkowania energii.

- w § 93 proponuje się zmianę brzmienia ust.2 i 3, punkty 12 i 13 projektu otrzymałyby brzmienie:

„12. W § 93 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. W mieszkaniu jednopokojowym dopuszcza się pomieszczenie kuchenne bez okien lub wnękę kuchenną połączoną z przedpokojem, pod warunkiem zastosowania co najmniej wentylacji:

1) grawitacyjnej lub hybrydowej - w przypadku kuchni elektrycznej,

2) mechanicznej wywiewnej - w przypadku kuchni gazowej.”.

„13. W § 93 ust.3 otrzymuje brzmienie:

3. W mieszkaniu wielopokojowym kuchnia może stanowić część pokoju przeznaczonego na pobyt dzienny, pod warunkiem zastosowania w tym pomieszczeniu wentylacji mechanicznej, grawitacyjnej lub hybrydowej, przy czym w przypadku zastosowania wentylacji grawitacyjnej lub hybrydowej należy zastosować okap wywiewny nad trzonem kuchennym oraz otwór wywiewny o górnej krawędzi usytuowanej nie więcej niż 0,15 m poniżej płaszczyzny sufitu, przyłączone do oddzielnych pionów wentylacyjnych.”.

Uzasadnienie:

Proponowane zmiany mają wpływ na racjonalizację użytkowania energii.

W § 93 ust. 2 pkt 1 zaproponowano zmianę porządkową związaną z wprowadzeniem do słowniczka rozporządzenia definicji wentylacji hybrydowej. Wentylacja hybrydowa, dotychczas nie ujęta w przepisach, stosowana jest z powodzeniem w budynkach mieszkalnych jedno i wielorodzinnych. W dobie zaostrzających się wymagań energetycznych dla budynków jest rozwiązaniem pozwalającym zapewnić sprawną pracę instalacji wentylacyjnej, z jednoczesnym mniejszym zużyciem energii.

W § 93 ust. 3 zaproponowano korektę niejasnego brzmienia dotychczasowego przepisu, oraz wprowadzanie wentylacji hybrydowej, jako alternatywnego rozwiązania. Zmiana przepisu sankcjonuje stan istniejący w budynkach nowo wznoszonych. Obowiązek budowy dwóch przewodów wentylacyjnych pozwoli użytkownikom korzystać z okapu kuchennego, a jednocześnie zapewni skuteczniejszą wentylację mieszkań. W pomieszczeniach kuchennych wyposażonych wyłącznie w jeden kanał wentylacyjny występuje nagminne podłączanie okapów kuchennych zarówno do instalacji wentylacji grawitacyjnej jak i mechanicznej wywiewnej. Okap podłączony do jednego przewodu wentylacyjnego skutkuje pozbawieniem wentylacji pomieszczenia kuchni oraz, w przypadku wentylacji mechanicznej, zaburzeniem pracy całej instalacji. Aby zapewnić poprawną pracę instalacji wentylacji grawitacyjnej lub hybrydowej należy zastosować dwa kanały wentylacyjne, jeden dla okapu a drugi dla wentylacji ogólnej.

- w § 102 proponuje się podział na 2 ustępy, przy czym dotychczasowy przepis proponuje się oznaczyć, jako ust.1 oraz dodać ust.2, punkty 14 i 15 projektu otrzymałby brzmienie:

„14. Dotychczasowy przepis w § 102 oznacza się jako ust.1 w § 102.”

„15. W § 102 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Instalacje w garażach należy projektować i wykonywać w taki sposób, aby było możliwe oddzielne rozliczanie wyodrębnionego garażu ze zużycia mediów i energii elektrycznej.”

Uzasadnienie:

Propozycja umożliwia ustalenie obowiązku oddzielnego rozliczania wyodrębnionego garażu ze zużycia mediów i energii elektrycznej. Efektem proponowanej nowej regulacji będzie zapewnienie możliwości przyporządkowania udokumentowanego zużycia do wyodrębnionego lokalu czyli faktycznym odbiorcom i uwzględnienie w opłatach czynszowych, co powinno skutkować racjonalnym użytkowaniem energii oraz mediów przez użytkowników garażu.

Proponowana zmiana § 102 ust. 2 związana jest z obowiązującym obecnie stanem prawnym, w którym hale garażowe traktowane są jako odrębny lokal będący we współwłasności. Taki lokal należy rozliczać oddzielnie ze zużycia dostarczanych mediów niezależnie od innych lokali i części wspólnej nieruchomości.

- w § 118 proponuje się nowe brzmienie ust.3, punkt 16 otrzymałby brzmienie:

„16. W § 118 ust.3 otrzymuje brzmienie:

3. *Straty ciepła na przesyle ciepłej wody użytkowej i w przewodach cyrkulacyjnych powinny być na racjonalnie niskim poziomie. Sposób spełnienia tego wymagania określa §120 ust.3.*

Uzasadnienie:

W § 118 ust. 3 w połączeniu z § 120 ust. 3 proponuje się zmiany o charakterze wyłącznie redakcyjnym, niezmienającym w niczym merytorycznej zawartości przepisu. Wprowadzone zmiany pozwalają rozdzielić wymaganie ogólne, sformułowane w § 118 ust. 3, dotyczące minimalizacji strat ciepła rurociągów centralnie przygotowywanej ciepłej wody, od wymagań mających charakter szczegółowych wytycznych. Zmiana redakcyjna porządkuje stawiane wymagania w kolejności w jakiej projektant dokonuje wyboru rodzaju izolacji; grubość izolacji – zgodnie z Rozporządzeniem (Zał.2), sposób wykonania – zgodnie z Polską Normą, a ponadto spełnienie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Istotnym jest wskazanie, że wymagania Polskiej Normy należy stosować tylko do sposobu wykonania, ponieważ istnieje załącznik do normy, który pozwala wyliczać grubość izolacji. Zmieniona redakcja § 120 ust. 3 eliminuje możliwość korzystania z normy w tym zakresie. Zmieniona redakcja jest symetryczna do treści § 135 ust. 4, określającego wymagania w stosunku do izolacji rurociągów instalacji centralnego ogrzewania, co poprawia spójność i jednoznaczność treści przepisów rozporządzenia.

- w § 120 proponuje się zmianę brzmienia ust.2,2a oraz ust.3, a także oznaczenie dotychczasowego przepisu w ust.2a, jako ust.2b, punkty 17 -20 projektu otrzymałyby brzmienie:

„17. W § 120 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Instalacja wodociągowa ciepłej wody powinna umożliwić uzyskanie w punktach czerpalnych wody o temperaturze nie niższej niż 55°C i nie wyższej niż 60°C, z zastrzeżeniem § 302 ust.4.”

„18. W § 120 ust.2a otrzymuje brzmienie:

2a. W budynkach jednorodzinnych, zagrodowych i rekreacji indywidualnej, instalacja wodociągowa ciepłej wody powinna umożliwić uzyskanie w punktach czerpalnych wody o temperaturze nie wyższej niż 60°C, a przynajmniej raz na dobę, nie niższej niż 55°C.”

„19. W § 120 dotychczasowy przepis zawarty w ust.2a oznacza się jako ust.2b.”

„20. W § 120 ust.3 otrzymuje brzmienie:

3. Izolacja cieplna przewodów instalacji wodociągowej ciepłej wody, w których występuje stały obieg wody, powinna spełniać wymagania określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz w § 267 ust. 8, a sposób jej wykonania powinien być zgodny z wymaganiami Polskiej Normy dotyczącej izolacji cieplnej rurociągów, armatury i urządzeń.”

Uzasadnienie:

W § 120 w ust. 2 proponuje się zastrzeżenie odnośnie wymagania zawartego w § 302 ust. 4, dotyczącego ograniczenia maksymalnej temperatury ciepłej wody w budynkach przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci i osób niepełnosprawnych w celu zapobieżenia poparzeniu.

W § 120 w ust. 2a zaproponowano złagodzenie wymagania dotyczące dotrzymania dolnej granicy temperatury ciepłej wody użytkowej (55°C) w budynkach jednorodzinnych, budynkach w zabudowie zagrodowej oraz budynkach rekreacji indywidualnej. Wynika to z wysokiego współczynnika nierównomierności korzystania z ciepłej wody w budynkach tego rodzaju, oraz sposobu jej przygotowywania. Wprowadzenie wymagania o doprowadzeniu temperatury wody ciepłej w instalacji do wartości 60° C, przynajmniej raz na dobę, jest realne do stosowania (z uwagi na aspekt ekonomiczny związany z podgrzewaniem wody), większość podgrzewaczy do przygotowania ciepłej wody w budynkach jednorodzinnych jest wyposażona w programowalną funkcję spełniającą ten warunek. Zmiana pozwala na uproszczenie budowy instalacji ciepłej wody oraz znaczne oszczędności ciepła w trakcie eksploatacji. Proponowany zapis opracowano na podstawie wytycznych niemieckich odnośnie zabezpieczania instalacji wodociągowych przed rozwojem bakterii *Legionella* – DVGW W-551.

W § 120 dokonano również zmiany porządkowej. Dotychczasową regulację ust. 2a oznaczono jako ust. 2b wprowadzając nowe ustalenie w ust. 2a.

W § 120 ust. 3 zaproponowano doprecyzowanie wymagania dotyczącego wymagania odnośnie izolacji cieplnej przewodów instalacji wodociągowej ciepłej wody, w których występuje stały obieg wody, ustalając, iż powinna ona spełniać wymagania określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz w § 267 ust. 8, a sposób jej wykonania powinien być zgodny z wymaganiami Polskiej Normy dotyczącej izolacji cieplnej rurociągów, armatury i urządzeń.

Proponowane zmiany mają wpływ na racjonalizację użytkowania energii w budynkach.

- w § 121 proponuje się zmiany w układzie wariantowym, punkty 21-24 projektu otrzymałyby brzmienie:

„21. W § 121 ust.1 otrzymuje brzmienie:

- 1. W budynkach wielolokalowych należy stosować urządzenia do pomiaru ilości ciepła lub paliwa zużywanego do przygotowania ciepłej wody.”*

„22. W § 121 ust.2 otrzymuje brzmienie:

Wariant 1

„2. W budynku wielolokalowym do pomiaru ilości zimnej i ciepłej wody, dostarczanej do poszczególnych lokali oraz pomieszczeń służących do wspólnego użytku, należy zainstalować zestawy wodomierzowe lokalowe, zgodnie z wymaganiami Polskich Norm, o których mowa w § 115 ust. 1.”,

Wariant 2 (zdanie odrębne)

„2. W budynku wielolokalowym, do pomiaru ilości zimnej i ciepłej wody, dostarczanej do poszczególnych lokali oraz do wspólnego wykorzystywania przez użytkowników lokali, należy stosować podzielniki kosztów wody – indywidualne zestawy wodomierzowe, instalowane zgodnie z wymaganiami Polskich Norm, o których mowa w § 115 ust. 1.”.

„23. W § 121 dodaje się ust.2a w brzmieniu:

Wariant 1

„2a. W budynkach wielolokalowych zestawy wodomierzowe lokalowe instalacji wodociągowej zimnej i ciepłej wody, należy instalować w pomieszczeniach ogólnie dostępnych.”,

Wariant 2 (zdanie odrębne)

„2a. Indywidualny zestaw wodomierzowy, składający się z wodomierza i armatury odcinającej od strony poboru wody, należy instalować w pomieszczeniu ogólnie dostępnym.”

„24. W § 121 dodaje się ust.2b w brzmieniu:

Wariant 2

„2b. W instalacji ciepłej wody, indywidualny zestaw wodomierzowy powinien być instalowany na przewodzie bez cyrkulacji.”.

Uzasadnienie:

W § 121 ust. 1 wprowadzono nowozdefiniowane pojęcie „budynku wielolokalowego” .

W § 121 zaproponowano również dwa warianty zmienionego ust. 2 oraz dodawanego ust. 2a. Propozycja wariantu 1 dotyczy wprowadzenia w ust. 2 rozszerzenia obowiązku stosowania zestawów wodomierzowych także na inne budynki nie tylko mieszkalne wielorodzinne, w których znajdują się samodzielne lokale w rozumieniu przepisów odrębnych, a także ustalenia w dodawanych ust. 2a obowiązku instalowania zestawów wodomierzowych lokalowych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych. Z kolei propozycja wariantu 2, w postaci zdania odrębnego, polega na wprowadzeniu w zmienianym ust. 2 nowego pojęcia do rozporządzenia „podzielników kosztów wody” – rozumianych jako indywidualne zestawy wodomierzowe, z jednoczesnym postawieniem obowiązku ich instalowania w budynkach wielolokalowych na potrzeby pomiaru ilości zimnej i ciepłej wody. Ponadto, analogicznie jak w wariantcie 1, zaproponowano w nowym ust. 2a wymaganie dotyczące instalowania indywidualnego zestawu wodomierzy w pomieszczeniu ogólnie dostępnym, a dodatkowo w nowym ust. 2b wymaganie odnośnie instalowania indywidualnego zestawu wodomierzowego na przewodzie bez cyrkulacji.

- w § 126 proponuje się zmianę brzmienia ust.3, punkt 25 projektu otrzymałby brzmienie:

„25. W § 126 ust.3 otrzymuje brzmienie:

3. W przypadku wykorzystywania wód opadowych i ścieków szarych, gromadzonych w zbiornikach retencyjnych, do spłukiwania toalet, podlewania zieleni, mycia dróg i chodników oraz innych potrzeb gospodarczych należy dla tego celu wykonać odrębną instalację, niepołączoną z instalacją wodociągową. W przypadku gospodarczego wykorzystywania wód opadowych i ścieków szarych wewnątrz budynków, należy przewidzieć możliwość okresowej dezynfekcji zbiorników retencyjnych służących do ich gromadzenia.”

Uzasadnienie:

W § 126 w ust. 3 proponuje się dodanie zapis o zapewnieniu możliwości okresowej dezynfekcji zbiorników retencyjnych, służących do przetrzymywania zgromadzonych ścieków szarych lub wód

opadowych w przypadku wykorzystywania ich do celów gospodarczych wewnątrz budynków. Przyjęta norma PN-EN 12056-1:2002 uwzględnia system odprowadzania ścieków szarych i czarnych oddzielnymi instalacjami kanalizacyjnymi, w celu powtórnego wykorzystania ścieków szarych do splukiwania misek ustępowych lub do odzysku ciepła z tych ścieków. Zabezpieczenie przed ryzykiem wtórnego zanieczyszczenia wody w instalacji wodociągowej jest zawarte w § 126 ust. 3 (zgodnie z normą PN-EN 1717:2003). Proponowana zmiana ma związek z racjonalizacją użytkowania energii.

- proponuje się zmianę brzmienia § 131, punkt 26 projektu otrzymałby brzmienie:

„26. § 131 otrzymuje brzmienie:

§ 131. Rozwiązania techniczne urządzeń zsypanych powinny spełniać wymagania Polskiej Normy dotyczącej tych urządzeń.”

Uzasadnienie:

W § 131 proponowana zmiana ma charakter porządkowy. W dotychczasowym brzmieniu tego przepisu użyto liczby mnogiej - „Polskich Norm”, podczas gdy w Załączniku 1 do Rozporządzenia w sprawie Warunków Technicznych wymieniona jest tylko jedna Polska Norma PN-B-94340:1991 Zsyp na odpady.

- w § 132 proponuje się dodanie nowego ust.1a, punkt 27 projektu otrzymałby brzmienie:

„27. W § 132 dodaje się ust.1a w brzmieniu:

1a. W mieszkaniach, z zastrzeżeniem ust.2 i 3 oraz § 136 ust. 2a zabrania się instalowania urządzeń, czerpiących powietrze do spalania bezpośrednio z pomieszczenia. W budynkach mieszkalnych jednorodzinnych urządzenia takie dopuszcza się instalować wyłącznie w wydzielonym pomieszczeniu technicznym, spełniającym warunki dotyczące jego wysokości, kubatury, wentylacji i odprowadzenia spalin, a także dopływu powietrza do spalania określone w rozporządzeniu, w Polskich Normach i przepisach odrębnych.”

Uzasadnienie:

W § 132 ust. 1a w powiązaniu z § 136 ust. 2a i 2b proponowane zmiany dotyczą jednego zagadnienia, usunięcia z mieszkań urządzeń grzewczych, w tym urządzeń gazowych typu B, z otwartą komorą spalania, z uwagi na to, iż:

1) pomimo wielu lat stosowania nie udało się zaproponować skutecznego systemu doprowadzenia powietrza do spalania, czego efektem jest stała ilość wypadków związanych z zatruciem tlenkiem węgla. Rozwiązania projektowe systemu doprowadzenia powietrza, analogiczne jak dla kotłowni, spotykają się z zakłóceniami ze strony użytkowników i w efekcie stają się nieskuteczne.

2) coraz ostrzejsze wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynku sprawiają, że stosowanie mniej efektywnych urządzeń z otwartą komorą spalania staje się nieopłacalne.

Zgodnie z proponowaną zmianą źródła ciepła, które pobierają powietrze do spalania z pomieszczenia w którym są zainstalowane, należy, co do zasady, usunąć zarówno z pomieszczeń mieszkalnych jak i pomieszczeń niebędących pomieszczeniami mieszkalnymi, znajdujących się w obrębie lokalu

mieszkalnego. (W przypadku lokalu użytkowego odnosi się to odpowiednio do pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi i przeznaczonych na pobyt czasowy). Przyjęto, że urządzenia ogrzewcze pobierające powietrze z do spalania z pomieszczenia, w którym są zainstalowane, powinny być umieszczane w odrębnych pomieszczeniach technicznych, przeznaczonych tylko do tego celu, w których zapewniono niezakłócony dopływ powietrza w ilości wynikającej z mocy urządzenia i rodzaju spalanego paliwa.

Przyjęta zasada ma na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowania, przez ograniczenie zagrożenia zatruciami tlenkiem węgla, których częste przypadki są niestety ciągle odnotowywane na terenie Polski. Wyrazem wdrożenia tej zasady do zmian proponowanych w Warunkach Technicznych jest treść przepisu § 132 ust. 1a. Przepisy § 132 ust. 2, § 132 ust. 3, § 136 ust. 2a oraz § 136 ust. 2b stanowią doprecyzowanie i uszczegółowienie zasady ogólnej, a także dopuszczenie pewnych odstępstw od niej, dlatego uzasadnienie techniczne wymienionych przepisów musi być rozpatrywane łącznie.

Dotychczasowy przepis § 136 ust. 2a, dopuszcza stosowanie kotłów na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 10 kW w pomieszczeniach niebędących pomieszczeniami mieszkalnymi (kuchnie, przedpokoje, sienie) w budynkach o wysokości do trzech kondygnacji naziemnych łącznie, a więc dotyczy także budynków jednorodzinnych, budynków w zabudowie zagrodowej oraz budynków rekreacyjnych. Jest to rozwiązanie przyjęte w przypadku ogrzewań lokalnych, tzw. „etażowych”. Spełnienie wymagania dostawy ilości powietrza niezbędnej do spalania zostało w dotychczasowym przepisie określone jako jednoczesne spełnienie dwóch warunków: wskaźnika kubatury 4m^3 przypadającej na 1 kW mocy nominalnej kotła oraz dopływu powietrza w ilości $10\text{m}^3/\text{h}$ na 1 kW nominalnej mocy cieplnej kotła. Oba te warunki są nadmiernie restrykcyjne, ponadto drugi z nich nie ma związku z ilością powietrza rzeczywiście niezbędną do zapewnienia poprawnego spalania w , a wręcz działa szkodliwie przez nadmierne wychłodzenie komory spalania .

Stosując zasadę usuwania źródeł ciepła poza obręb pomieszczeń przeznaczonych na stały bądź czasowy pobyt ludzi w lokalach, sformułowano nową treść przepisu § 136 ust. 2a, w którym:

- dopuszczono stosowanie kotłów na paliwo stałe o mocy nominalnej do 10 kW wyłącznie w wydzielonych pomieszczeniach technicznych,
- określono, że kubatura pomieszczenia technicznego powinna być ustalana zgodnie z warunkami montażu o obsługi kotła, jednak być nie mniejsza niż 8m^3 ,
- wymaganie zapewnienia odpowiedniej ilości powietrza do spalania zapisano jako warunek nie powiązany z kubaturą pomieszczenia, a wyłącznie z mocą nominalną kotła i rodzajem paliwa,
- ograniczono stosowanie takiego rozwiązania do budynków jednorodzinnych, budynków w zabudowie zagrodowej i budynków rekreacyjnych.

Pominięcie w przepisie § 136 ust. 2a budynków niskich, do trzech kondygnacji naziemnych, wynika z niecelowości budowania w budynku wielolokalowym odrębnych pomieszczeń technicznych dla każdego lokalu, aby umieścić tam indywidualny kocioł. Byłoby to nieoptyczne, zarówno inwestycyjnie jak i w późniejszej eksploatacji, w porównaniu do wykonania instalacji centralnego ogrzewania dla takiego budynku.

Od przyjętej zasady poczyniono jednak, podane niżej, wyjątki, uzasadnione istniejącym stanem budynków i praktyką budowlaną.

W § 132 pozostawiono bez zmian treść ust. 2, w którym dopuszcza się stosowanie pieców i trzonów kuchennych w budynkach niskich do trzech kondygnacji naziemnych, z ograniczeniami wynikającymi z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wymienionych w tym ustępie funkcji budynku. Omawiany przepis nie zawiera wymagań odnośnie kubatury pomieszczeń, w których instalowane są piece ew. trzony kuchenne, jak również wymagań dotyczących zapewnienia dopływu do tych palenisk odpowiedniej ilości powietrza do spalania.

Pozostawiając w/w przepis bez zmian uznano, że takie budynki, z takim rodzajem ogrzewania, jeśli w ogóle są budowane, to wznoszone są wg tradycyjnych wzorów, sprawdzonych przez wiele dziesięcioleci i nie stanowią zagrożenia, a w niektórych przypadkach budowa takich właśnie budynków jest ekonomicznie uzasadniona.

Drugim odstępstwem od przyjętej zasady generalnej, zgodnie z którą usuwa się urządzenia ogrzewcze z pomieszczeń mieszkalnych oraz pomieszczeń nie będących pomieszczeniami mieszkalnymi w obrębie lokalu, jest pozostawienie bez zmian przepisu § 132 ust. 3, który dopuszcza w budynkach jednorodzinnych, budynkach w zabudowie zagrodowej oraz rekreacyjnych, a także w budynkach niskich do trzech kondygnacji naziemnych, stosowanie kominków z zamkniętym wkładem kominkowym lub z otwartym paleniskiem. W stosunku do pomieszczeń w których lokalizowane są kominki postawiono wymagania dotyczące: obciążenia cieplnego kubatury, kubatury minimalnej, poprawnej wentylacji, podłączenia kominka do odpowiednich przewodów kominowych, zapewnienia dopływu powietrza do spalania w ilości 10 m³ na 1 kW nominalnej mocy cieplnej kominka oraz zapewnienia minimalnej prędkości w otworze komory spalania. Podane w tym przepisie wymagania, dotyczące obciążenia cieplnego kubatury oraz ilości powietrza do spalania, należy uznać za znacznie zawyżone, jednak ich podważenie wymagałoby szczegółowych badań i analiz niemożliwych do przeprowadzenia w trybie aktualnych zmian Warunków Technicznych. Pozostawiono je więc jako wartości bezpieczne, aczkolwiek powodujące nieuzasadniony wzrost kosztów instalacji i eksploatacji kominka.

Naturalną konsekwencją dwóch pierwszych odstępstw jest propozycja zawarta w nowym, dopisanym przepisie § 136 ust. 2b. Uzasadnieniem dla tego odstępstwa od przyjętej reguły jest poszanowanie dla stanu zastanego i potrzeba uniknięcia zbędnych kosztów.

Można to zilustrować następującym przykładem. Istnieją do dzisiaj stare budynki, zarówno jednorodzinne, jak i wielorodzinne –niskie, w których są ogrzewania lokalne, tzw. „etażowe”. Kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, kiedyś jeszcze brykiety), jest zlokalizowany wewnątrz mieszkania, w pomieszczeniu nie będącym pomieszczeniem mieszkalnym, tylko w kuchni, w przedpokoju, a nawet w łazience. Budynek podlega przebudowie; podwyższane jest poddasze w budynku jednorodzinny, żeby wygospodarować pokoiki dla dorastających dzieci, łączone są mieszkania w budynku niskim wielorodzinnym itp. Zgodnie z prawem, cały budynek po przebudowie powinien spełniać wymagania warunków technicznych. Chodzi o to, żeby w takich przypadkach nie zmuszać lokatorów do wygospodarowywania dodatkowego pomieszczenia technicznego, bo nie ma skąd wziąć na to miejsca, tylko żeby kocioł mógł pozostać tam gdzie był, jeśli tylko spełnione będą warunki pomieszczenia.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa w § 136 ust. 2b postawiono dla pomieszczeń, takie same jak w przypadku instalowania kominków zgodnie z § 132 ust. 3, godząc się, że są one zawyżone w stronę bezpieczną.

- w § 133 proponuje się zmianę brzmienia ust.2 i 9 oraz dodanie ust.2a, punkty 28-30 projektu otrzymałyby brzmienie:

„28. W § 133 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Instalację ogrzewczą powietrzną stanowi układ połączonych kanałów i przewodów powietrznych wraz z nawiewnikami i wywiewnikami oraz elementami regulacji strumienia powietrza, znajdujący się pomiędzy źródłem ciepła podgrzewającym powietrze a ogrzewanymi pomieszczeniami. Funkcję ogrzewania powietrznego może także pełnić instalacja wentylacji mechanicznej lub instalacja pompy ciepła powietrze/powietrze.”.

„29. W § 133 dodaje się ust.3a w brzmieniu:

3a. Instalacje ogrzewcze zasilane z kolektorów słonecznych powinny być zabezpieczone zgodnie z ust.3 oraz wyposażone w urządzenia do odprowadzania nadmiaru ciepła.”.

„30. W § 133 ust.9 otrzymuje brzmienie:

9. Straty ciepła na przewodach zasilających i powrotnych instalacji wodnej centralnego ogrzewania powinny być na racjonalnie niskim poziomie. Sposób spełnienia tego wymagania określa §135 ust.4.”

Uzasadnienie:

W § 133 w ust. 2 proponuje się wprowadzenie jako alternatywne rozwiązanie możliwość stosowania instalacji pomp ciepła powietrze/powietrze, jako rozwiązania technicznego pełniącego funkcję ogrzewania powietrznego.

W § 133 w nowym ust. 3a zaproponowano wprowadzenie wymagań dla instalacji ogrzewczych zasilanych z kolektorów słonecznych dotyczących zabezpieczeń przed nadmiernym wzrostem ciśnienia i temperatury oraz wyposażenia w urządzenia do odprowadzania nadmiaru ciepła.

W § 133 ust. 9 zaproponowano uzupełnienie wymagania o sposób jego spełnienia, który został określony w § 135 ust. 4.

Proponowane zmiany mają bezpośredni związek z racjonalizacją użytkowania energii oraz wdrażaniem Dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

- w § 134 proponuje się nowe brzmienie ust.7 oraz dodanie nowego ust.8a w układzie wariantowym, punkty 31 i 32 projektu otrzymałyby brzmienie:

„31. W § 134 ust.7 otrzymuje brzmienie:

7. W budynku zasilanym z sieci ciepłowniczej oraz w budynku z własnym (indywidualnym) źródłem ciepła na olej opałowy, paliwo gazowe lub energię elektryczną, instalacje ogrzewcze powinny być sterowane urządzeniem do regulacji dopływu ciepła, działającym automatycznie, odpowiednio do zmian zewnętrznych warunków klimatycznych.”.

„32. W § 134 dodaje się ust.8a w brzmieniu:

8a. Wariant 1

„8a. Zabrania się w budynku wielolokalowym z instalacją ogrzewczą wodną zasilaną z sieci ciepłowniczej lub z kotłowni zmiany zaprojektowanego systemu ogrzewania mieszkań lub lokali użytkowych w budynku.”

Wariant 2 (zdanie odrębne)

„8a. Z zastrzeżeniem przebudowy instalacji, dokonywanej na podstawie odrębnego projektu budowlanego, zabrania się w budynku wielolokalowym z instalacją ogrzewczą wodną zasilaną z sieci ciepłowniczej lub z kotłowni zmiany zaprojektowanego systemu ogrzewania mieszkań lub lokali użytkowych w budynku.”.

Uzasadnienie:

W § 134 ust. 7 zaproponowano zmianę polegającą na usunięciu niekonsekwencji, jaka występowała w dotychczasowej treści rozporządzenia. Mianowicie: w ust. 5 tego paragrafu znajduje się wymaganie aby „w budynku zasilanym z sieci ciepłowniczej oraz w budynku z własnym (indywidualnym) źródłem ciepła na olej opałowy, paliwo gazowe lub energię elektryczną, regulatory dopływu ciepła do grzejników powinny działać automatycznie, w zależności od zmian temperatury wewnętrznej w pomieszczeniach, w których są zainstalowane.” Natomiast w dotychczasowym brzmieniu ust. 7, wymaganie stosowania regulatorów pogodowych odniesiono tylko do instalacji zasilanych z sieci ciepłowniczej. Poprawna regulacja dopływu ciepła do pomieszczeń w budynku, w którym jest instalacja centralnego ogrzewania, wymaga stosowania zarówno regulatorów przygrzejnikowych, jak i centralnej regulacji sterującej dopływem ciepła do całej instalacji, stosownie do zmiany warunków zewnętrznych, niezależnie od tego jakim nośnikiem energii zasilane jest źródło ciepła w tej instalacji (węzeł ciepłowniczy lub kotłownia indywidualna).

W § 134 zaproponowano nowy ust. 8a, którego konsekwencją jest zakaz indywidualnego odłączania lokali z instalacją ogrzewczą wodną od przyjętego zasilania. Proponowany przepis ma na celu utrzymanie w budynku wielolokalowym racjonalizacji wybranych rozwiązań. Proponowany przepis zaproponowano w dwóch wariantach, przy czym zgodnie z wariantem 2 (stanowiącym zdanie odrębne) proponuje się wyłącznie z takiego zakazu przypadki przebudowy instalacji dokonywanej na podstawie odrębnego projektu budowlanego.

Wprowadzenie do treści Warunków Technicznych dodatkowego przepisu § 134 ust. 8a jest celowe, ze względu na powszechnie występującą praktykę samowolnych przeróbek instalacji centralnego ogrzewania w obrębie lokali mieszkalnych lub lokali użytkowych. Przeróbki takie, polegające najczęściej na zamianie grzejnika na większy, lub na grzejnik innego rodzaju (w domyśle ładniejszy), ewentualnie na całkowitym usunięciu grzejnika (np. w kuchniach), dokonywane są przez użytkowników lokali bez zgody zarządców budynków lub za ich cichym przyzwoleniem. Przeróbki te szkodzą funkcjonowaniu systemu ogrzewczego w budynku, który stanowi integralną całość techniczno-użytkową, albowiem powodują:

- niekontrolowane rozregulowanie hydrauliczne instalacji,
- występowanie niedogrzewania lub przegrzewania w poszczególnych lokalach,
- zwiększone straty ciepła w całym systemie ogrzewczym,
- szybką korozję instalacji w przypadku wprowadzenia grzejników z różnych materiałów,
- zakłócenie poprawności rozliczania kosztów ogrzewania zgodnie z jego zużyciem w lokalach,

Zarządcy budynków usprawiedliwiają ten stan rzeczy brakiem odpowiednich przepisów, które jednoznacznie zabraniałyby takich praktyk. Orzecznictwo sądowe, w tym zakresie, wyraża pogląd, że własność lokalu obejmuje wszystkie elementy znajdujące się w jego obrębie i przyznaje właścicielowi lokalu prawo do dowolnego dysponowania nimi. Sądy nie uwzględniają wiedzy technicznej i wynikającego z niej faktu, że elementy instalacji, które znajdują się w obrębie lokalu, są częścią integralnej całości techniczno-użytkowej, jaką jest instalacja centralnego ogrzewania wodnego w budynku, a razem z pozostałymi elementami tej instalacji stanowią część wspólną nieruchomości. Stąd niezaprzeczalna potrzeba wprowadzenia omawianego przepisu.

Należy jednak zauważyć, że w trakcie eksploatacji budynku może wystąpić potrzeba przebudowy instalacji. Nastąpi to w np. w przypadku zmiany zapotrzebowania ciepła do ogrzewania w wyniku przeprowadzonej termomodernizacji, ew. w przypadku zmiany funkcji części pomieszczeń w budynku. Treść przepisu wg Wariant 1 (przyjętej) może zostać odczytana dosłownie, jako bezwzględny zakaz przebudowy raz zaprojektowanej instalacji. Propozycja wg Wariant 2 (zgłoszona rozbieżność) ma na celu takie doprecyzowanie przepisu, aby wspomniane dosłowne, błędne odczytanie nie mogło mieć miejsca.

- w § 135 proponuje się zmianę brzmienia ust.2 i 4 oraz dodanie nowych ust. 3a i 3b, punkty 33-36 otrzymałyby brzmienie:

„33. W § 135 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. W budynkach wielolokalowych z instalacją ogrzewczą wodną zasilaną z sieci ciepłowniczej powinny znajdować się urządzenia służące do rozliczania kosztów zużytego ciepła:

1) ciepłomierz (układ pomiarowo-rozliczeniowy) do pomiaru ilości ciepła dostarczanego do instalacji ogrzewczej budynku,

2) urządzenia umożliwiające indywidualne rozliczanie kosztów ogrzewania poszczególnych lokali w budynku.”

„34. W § 135 dodaje się ust.3a w brzmieniu:

3a. W budynku wielolokalowym z instalacją ogrzewczą wodną, zasilaną z odnawialnego źródła ciepła, ze wspomaganie ciepłem z sieci ciepłowniczej lub z kotłowni w budynku, spalającej paliwa kopalne, powinny znajdować się urządzenia służące do rozliczania zużytego ciepła:

1) ciepłomierz (układ pomiarowo-rozliczeniowy) do pomiaru ilości ciepła dostarczonego z odnawialnego źródła ciepła do instalacji ogrzewczej budynku,

2) ciepłomierz (układ pomiarowo-rozliczeniowy) do pomiaru ilości ciepła dostarczonego z sieci ciepłowniczej lub, w przypadku kotłowni indywidualnej, urządzenie do pomiaru ilości zużytego paliwa,

3) urządzenia umożliwiające indywidualne rozliczanie kosztów ogrzewania poszczególnych lokali w budynku.”

„35. W § 135 dodaje się ust.3b w brzmieniu:

3b. W przypadku stosowania ciepłomierzy jako urządzeń, o których mowa w ust.2 pkt 2, urządzenia te należy instalować w pomieszczeniach ogólnie dostępnych.”

„36. W § 135 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

4. Izolacja cieplna instalacji ogrzewczej wodnej powinna odpowiadać wymaganiom określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wymaganiom Polskiej Normy dotyczącej izolacji cieplnej rurociągów, armatury i urządzeń w zakresie sposobu jej wykonania oraz przepisom § 267 ust. 8.”

Uzasadnienie:

W § 135 ust. 2 i ust. 3 proponuje się uwzględnienie w przepisach zdefiniowanego w słowniczku pojęcia „budynek wielolokalowy”, uzależniając wymagania od występowania takiego budynku.

W § 135 w nowym ust. 3a proponuje się ustalić wymagania dla instalacji zasilanych z odnawialnych źródeł energii. Rozpowszechnienie stosowania alternatywnych źródeł ciepła do ogrzewania budynków, przy jednoczesnym zachowaniu podłączenia do tradycyjnego źródła ciepła jako rezerwowego, wymaga ustalenia ilości energii pobieranego z każdego z tych źródeł. Jest to niezbędne z następujących powodów:

- użytkownik alternatywnego źródła ciepła powinien znać ilość uzyskiwanej z tego źródła energii w celu oceny ekonomicznej efektywności inwestycji.

- w przypadku, gdy inwestycja w alternatywne źródło energii jest dotowana ze środków publicznych lub realizowana na preferencyjnych warunkach kredytowania, donator lub kredytodawca oczekują odpowiedniej sprawozdawczości.

- procedowane w chwili obecnej w Komisji Europejskiej zmiany w Dyrektywach o efektywności energetycznej przewidują obowiązek sprawozdawczości dotyczących osiągniętych rezultatów w podnoszeniu efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem oszczędności w zużyciu energii pierwotnej zawartej w paliwach kopalnych.

W § 135 w nowym ust. 3b proponuje się wprowadzenie wymagania dotyczącego ciepłomierzy odnośnie instalowania w pomieszczeniach ogólnodostępnych w celu dokonywania swobodnego odczytu.

W § 135 w ust. 4 proponowana zmiana ma charakter wyłącznie redakcyjny i nie zmienia merytorycznej zawartości przepisu. Wprowadzenie tej zmiany pozwala rozdzielić wymaganie ogólne, sformułowane w § 133 ust. 9, dotyczące minimalizacji strat ciepła rurociągów centralnego ogrzewania, od wymagań mających charakter szczegółowych wytycznych. Zmiana redakcyjna porządkuje stawiane wymagania w kolejności, w jakiej projektant dokonuje wyboru rodzaju izolacji; grubość izolacji – zgodnie z Rozporządzeniem (Załącznik 2), sposób wykonania – zgodnie z Polską Normą, a ponadto spełnienie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Istotnym jest wskazanie, że wymagania Polskiej Normy należy stosować tylko do sposobu wykonania, ponieważ istnieje załącznik do Normy, który pozwala wyliczać grubość izolacji. Zmieniona redakcja § 135 ust. 4 eliminuje możliwość korzystania z Normy w tym zakresie. Zmieniona redakcja jest symetryczna do treści § 120 ust. 3, określającego wymagania w stosunku do izolacji rurociągów instalacji ciepłej wody użytkowej, co poprawia spójność i jednoznaczność treści Warunków Technicznych.

- w § 136 proponuje się nowe brzmienie ust.2a i 4, dodanie nowego ust.2b oraz uchylenie ust.8, punkty 37-40 projektu otrzymują wówczas brzmienie:

„37. W § 136 ust.2a otrzymuje brzmienie:

2a. Kotły na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 10 kW mogą być instalowane w budynkach jednorodzinnych, budynkach mieszkalnych w zabudowie zagrodowej, budynkach rekreacji indywidualnej na poziomie ogrzewanych pomieszczeń, w wydzielonych pomieszczeniach technicznych:

- 1) o kubaturze wynikającej z warunków montażu i poprawnej obsługi kotła, lecz nie mniejszej niż 8 m³,
- 2) spełniających wymagania dotyczące wentylacji, o których mowa w § 150 ust. 9,
- 3) posiadających przewody kominowe określone w § 140 ust. 1 i 2 oraz § 145 ust. 1,
- 4) z zapewnionym dopływem powietrza do spalania w ilości wynikającej z nominalnej mocy cieplnej kotła.”.

„38. W § 136 dodaje się ust.2b w brzmieniu:

2b. W przypadku przebudowy lub nadbudowy budynków o których mowa w § 132 ust. 3, kotły na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 10 kW, mogą być instalowane na poziomie ogrzewanych pomieszczeń, w pomieszczeniach innych niż mieszkalne:

- 1) o kubaturze wynikającej ze wskaźnika 4 m³/kW nominalnej mocy cieplnej kotła,
- 2) spełniających wymagania dotyczące wentylacji, o których mowa w § 150 ust. 9,
- 3) posiadających przewody kominowe określone w § 140 ust. 1 i 2 oraz § 145 ust. 1,
- 4) zapewniających dopływ powietrza do spalania w ilości co najmniej 10 m³/h na 1 kW nominalnej mocy cieplnej kotła.”.

„39. W § 136 ust.4 otrzymuje brzmienie:

4. Kotły na olej opałowy o łącznej mocy cieplnej nominalnej do 30 kW mogą być instalowane w wydzielonych pomieszczeniach technicznych, zlokalizowanych na poziomie ogrzewanych pomieszczeń, a także w innych miejscach, o których mowa w ust.5.”.

„40. W § 136 uchyla się ust.8.”.

Uzasadnienie:

W § 136 ust. 2a proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie zjawiska przewymiarowania pomieszczeń, w których instalowane są kotły na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 10 kW i polega na pozostawieniu projektantowi decyzji odnośnie wyznaczenia niezbędnie potrzebnej kubatury pomieszczenia, biorąc pod uwagę warunki montażu i poprawnej obsługi kotła, w oparciu o posiadaną wiedzę i doświadczenia.

W § 136 zaproponowano przeniesienie do nowego ust. 2b, większość z dotychczasowych wymagań określonych w ust. 2a, aktualnie obowiązujących podczas projektowania pomieszczeń, w których mają być instalowane kotły na paliwo stałe o mocy cieplnej do 10 kW, odnosząc je do przebudowy lub nadbudowy budynków istniejących. Mając na względzie ograniczone warunki powierzchniowe

budynków istniejących zrezygnowano przy tym z wymagania dotyczącego minimalnej kubatury pomieszczenia, w którym instaluje się kotły, utrzymując jednocześnie możliwość ich zainstalowania w pomieszczeniach innych niż mieszkalne tj. kuchnia, łazienka czy ustęp.

W § 136 ust. 4, ze względu na bezpieczeństwo użytkowników, zaproponowano rezygnację z możliwości instalowania kotłów na olej opałowy o łącznej mocy cieplnej nominalnej do 30 kW w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi, w tym również w pomieszczeniach pomocniczych w mieszkaniach (kuchnie, łazienki, ustępy) wprowadzając wymóg ich instalowania w wydzielonych pomieszczeniach technicznych, zlokalizowanych na poziomie ogrzewanych pomieszczeń, utrzymując jednocześnie możliwość ich instalowania w pomieszczeniach kotłowni, zgodnie z ustaleniem zawartym w ust. 5 tego paragrafu.

W § 136 zaproponowano uchylenie wymagań zawartych w ust. 8. Propozycja ma na celu wyeliminowanie zjawiska nieuzasadnionego przewymiarowywania pomieszczeń, w których instalowane są kotły. Dotychczasowe wymaganie maksymalnego obciążenia cieplnego zostało przeniesione mechanicznie z ówczesnego przepisu § 172 ust. 1, dotyczącego umieszczania urządzeń gazowych typu B (z odprowadzeniem spalin) w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi w tym w pomieszczeniach kuchennych w mieszkaniach. Wymagana wielkość kubatury tych pomieszczeń miała zapewniać niezbędną ilość powietrza do spalania w warunkach, w których urządzenie gazowe pobiera powietrze z pomieszczenia i nie stawiano równocześnie odrębnych wymagań co do zorganizowanego dopływu powietrza do spalania.

Usunięcie przepisu ust. 8 i odesłanie sposobu określenia wielkości pomieszczenia kotła do ust. 9 w tym samym paragrafie jest konsekwencją zmian wprowadzonych w innych przepisach, ze szczególnym uwzględnieniem ust. 2a. W wydzielonym pomieszczeniu technicznym, w którym instalowany jest kocioł należy zorganizować dopływ powietrza niezbędnego do spalania w ilości wynikającej z mocy kotła i rodzaju spalanej paliwa. Zapewnianie dopływu pośrednio, przez przewymiarowywanie kubatury pomieszczenia, nie jest technicznie uzasadnione z uwagi na brak możliwości kontrolowania skutków takiego rozwiązania.

- w § 140 proponuje się zmianę brzmienia ust.2 i 4 -5 oraz dodanie ust.6, punkty 41-44 projektu otrzymałyby brzmienie:

„41. W § 140 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2.Przewody kominowe i łączniki powinny być szczelne i spełniać warunki określone w § 266.”.

„42. W § 140 ust.4 otrzymuje brzmienie:

4. Wewnętrzna powierzchnia przewodów i łączników odprowadzających spaliny mokre powinna być odporna na ich destrukcyjne oddziaływanie.”.

„43. W § 140 ust.5 otrzymuje brzmienie:

5. Przewody kominowe do wentylacji grawitacyjnej powinny mieć powierzchnię przekroju netto co najmniej 0,016 m² oraz najmniejszy wymiar przekroju co najmniej 0,1 m.”.

„44. W § 140 dodaje się ust.6 w brzmieniu:

6. Minimalna wysokość pionowa odcinka przewodu wywiewnego, liczonego od górnej krawędzi otworu wlotowego z kratki wywiewnej, lub przewodu poziomego powinna wynosić co najmniej 2,5 m.”.

Uzasadnienie:

W § 140 w ust. 2 zaproponowano zmianę przepisu polegającą na odniesieniu wymagania szczelności i spełniania wymagań bezpieczeństwa pożarowego, o których mowa w § 266 (przewody spalinowe i dymowe powinny być wyrobami o klasie reakcji na ogień A1) również do łączników przewodów kominowych, które zostały zdefiniowane w dodanym § 3 pkt 26. Postawienie jednakowych wymagań dla przewodów i ich łączników gwarantuje bezpieczeństwo użytkowania urządzeń, które obsługiwane są przez przewody. W § 140 w ust. 4 zaproponowano zmianę polegającą na odniesieniu wymagania odporności na destrukcyjne oddziaływania spalin mokrych do wewnętrznej powierzchni przewodów. Postawienie jednakowych wymagań dla przewodów i ich łączników gwarantuje bezpieczeństwo użytkowania urządzeń, które obsługiwane są przez przewody.

W § 140 w ust. 5 zaproponowano zmianę porządkową, precyzującą obecnie obowiązujący przepis. W skutek zmiany doprecyzowany został sposób wyznaczania wymaganej minimalnej powierzchni przekroju przewodu – jako powierzchni netto.

W § 140 zaproponowano dodanie nowego ust. 6. Propozycja stanowi uzupełnienie wymagań ustalonych dla przewodów wywiewnych. Ustalenie minimalnej wysokości dla przewodu wywiewnego - 2,5 m umożliwi stworzenie warunków skutecznego działania wentylacji grawitacyjnej. W obecnym brzmieniu, przepisy dopuszczają projektowanie i budowę kanału wentylacyjnych o dowolnej wysokości. Szczególnie problem ten dotyka pomieszczeń na ostatniej kondygnacji. Bardzo często zdarza się, że stosuje się tam przewody o wysokości ok. 0,5 m, co uniemożliwia działanie wentylacji przez większą część roku. Pozytywnym efektem wprowadzonej zmiany będzie ograniczenie stosowania wentylacji grawitacyjnej w budynkach.

- w § 141 proponuje się podział na dwa ustępy w nowym brzmieniu, punkty 45 i 46 projektu otrzymałyby brzmienie:

„45. W § 141 ust.1 otrzymuje brzmienie:

1.Zabrania się stosowania:

- 1) grawitacyjnych zbiorczych przewodów spalinowych i dymowych, z zastrzeżeniem § 174 ust. 3,
- 2) zbiorczych przewodów wentylacji grawitacyjnej, z wyjątkiem przewodów stosowanych w systemach wentylacji hybrydowej,

3) wentylacji mechanicznej wyciągowej oraz indywidualnych wentylatorów wyciągowych w pomieszczeniach, w których znajdują się wloty do przewodów spalinowych lub dymowych,

4) podłączania okapów wyciągowych, nad płytą kuchenną, do zbiorczych przewodów wentylacji grawitacyjnej.”.

„46. W § 141 dodaje się ust.2 w brzmieniu:

2.Wymaganie, o którym mowa w ust.1 pkt 2 nie dotyczy przebudowy i nadbudowy budynków.”.

Uzasadnienie:

W § 141 ust. 1 pkt 2 proponowana zmiana związana z wprowadzeniem do WT wentylacji hybrydowej. W § 141 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 zaproponowano zmiany w katalogu zakazu stosowania określonych rozwiązań. Proponowana zmiana ma na celu rozbudowę katalogu zakazu stosowania jednoczesnego określonych rozwiązań technicznych, mających wpływ na zagrożenie życia i zdrowia ludzi oraz bezpieczeństwa mienia. Do obowiązującego katalogu dodano zakaz jednoczesnego stosowania wentylacji mechanicznej wyciągowej w pomieszczeniach, w których znajdują się wloty do przewodów spalinowych lub dymowych. Odpowiednio rozszerzono zakaz stosowania indywidualnych wentylatorów wyciągowych w pomieszczeniach, w których znajdują się wloty do przewodów dymowych, utrzymując taki zakaz w przypadku znajdowania się w pomieszczeniu wlotów do przewodów spalinowych.

Poprzez dodanie nowego pkt 4 zaproponowano zmianę w celu rozbudowy katalogu zabronionych rozwiązań technicznych, których zastosowanie mogłoby wywołać zagrożenie życia i zdrowia ludzi oraz bezpieczeństwa mienia. Proponowaną zmianą wprowadzono zakaz podłączania okapów wyciągowych, nad płytą kuchenną, do zbiorczych przewodów wentylacji grawitacyjnej. Proponowana zmiana ma na celu wykluczenie możliwości zakłócenia działania wentylacji grawitacyjnej w budynkach istniejących, w których zastosowano zbiorcze przewody wentylacji grawitacyjnej.

- **w § 147 proponuje się nowe brzmienie ust.2, punkt 47 projektu otrzymałby brzmienie:**

„47. W § 147 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Wentylację mechaniczną, grawitacyjną albo hybrydową należy zapewnić w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, w pomieszczeniach bez otwieranych okien, a także w innych pomieszczeniach, w których ze względów zdrowotnych, technologicznych lub bezpieczeństwa konieczne jest zapewnienie wymiany powietrza.”.

Uzasadnienie:

W § 147 w ust. 2 proponowana zmiana związana z wprowadzeniem do WT wentylacji hybrydowej.

- **w odniesieniu do pkt 2 projektu**, dotyczącego proponowanych zmian w § 148 ust.1 poprzez dodanie jako alternatywnego rozwiązania w postaci „wentylacji hybrydowej”, proponuje się

zastąpienie określenia „jakość środowiska wewnętrznego” określeniem „intensywność wentylacji” oraz uwzględnienie „wentylacji hybrydowej” jako alternatywnego rozwiązania do stosowania w budynkach, w których może być stosowana wentylacja grawitacyjna. Dodatkowo proponuje się w obowiązującym ust.2 wykluczenie możliwości stosowania wentylacji hybrydowej w pomieszczeniu, w którym jest zastosowana jest wentylacja mechaniczna lub klimatyzacja. **Tym samym proponuje się następujące brzmienie punktów 48 i 49 projektu, jako konsekwencji proponowanego wyżej wprowadzenia innych uzupełnień:**

„48. W § 148 ust.1 otrzymuje brzmienie:

§ 148. 1. Wentylację mechaniczną wywiewną lub nawiewno-wywiewną należy stosować w budynkach wysokich i wysokościowych oraz w innych budynkach, w których zapewnienie odpowiedniej intensywności wentylacji nie jest możliwe za pomocą wentylacji grawitacyjnej. W pozostałych budynkach może być stosowana wentylacja grawitacyjna albo hybrydowa.”.

„49. W § 148 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. W pomieszczeniu, w którym jest zastosowana wentylacja mechaniczna lub klimatyzacja, nie można stosować wentylacji grawitacyjnej oraz wentylacji hybrydowej. Wymaganie to nie dotyczy pomieszczeń z urządzeniami klimatyzacyjnymi niepobierającymi powietrza zewnętrznego.”.

Uzasadnienie:

Proponowane zmiany mają na celu całościowe uwzględnienie w przepisach zagadnienia stosowania „wentylacji hybrydowej” .

- **w odniesieniu do pkt 3 projektu**, dotyczącego proponowanych zmian w § 148 w postaci nowego ust.5, określającego wymagania regulowania według obciążenia wentylatorów instalacji wentylacji mechanicznej wywiewnej oraz nawiewno-wywiewnej proponuje się włączenie do wymagania wentylacji hybrydowej. **Tym samym proponuje się następujące brzmienie punktu 50, jako konsekwencji proponowanego wyżej wprowadzenia innych uzupełnień :**

„50. W § 148 po ust.4 dodaje się ust.5 w brzmieniu:

5. Instalacja wentylacji hybrydowej, wentylacji mechanicznej wywiewnej oraz nawiewno-wywiewnej powinna posiadać wentylatory regulowane według obciążenia (profil użytkowania, ruch, wilgotność względna, CO₂).”

Uzasadnienie:

Proponowana zmiana ma na celu całościowe uwzględnienie w przepisach zagadnienia stosowania „wentylacji hybrydowej”.

- **w odniesieniu do pkt 4 projektu**, dotyczącego obniżenia granicznej wydajności z 2 000m³/h do 500 m³/h, proponuje się dodanie po wyrazie „więcej” sformułowania „(dotyczącej sumarycznej ilości zewnętrznego powietrza wentylacyjnego dla wydzielonego budynku)” oraz zastąpienie określenia

„temperaturowej” określeniem „energetycznej”. Tym samym proponuje się następujące brzmienie punktu 51, jako konsekwencji proponowanego wyżej wprowadzenia innych uzupełnień:

„51. W § 151 ust.1 otrzymuje brzmienie:

1. W instalacjach wentylacji mechanicznej ogólnej nawiewno-wywiewnej lub klimatyzacji komfortowej o wydajności 2.000 m³/h i więcej (dotyczącej sumarycznej ilości zewnętrznego powietrza wentylacyjnego dla wydzielonego budynku) należy stosować urządzenia do odzyskiwania ciepła z powietrza wywiewanego o średniorocznej sprawności energetycznej co najmniej 50 % lub recyrkulację, gdy jest to dopuszczalne. W przypadku zastosowania recyrkulacji strumień powietrza zewnętrznego nie może być mniejszy niż wynika to z wymagań higienicznych. Dla wentylacji technologicznej zastosowanie odzysku ciepła powinno wynikać z uwarunkowań technologicznych i rachunku ekonomicznego.”.

Uzasadnienie:

Propozycja ma na celu utrzymanie racjonalnego energetycznie wymagania z jednoczesnym jego doprecyzowaniem, iż chodzi o wydajność sumaryczną (2 000m³/h) i wykluczeniem możliwości obejścia spełniania wymagania. Ponadto odniesienie się do sprawności energetycznej, czyli w ujęciu szerszym aniżeli tylko do sprawności temperaturowej, ma na celu rozwiązanie problemu wilgoci, występującej zwłaszcza w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

- w § 154 proponuje się nowe brzmienie ust.10, pkt 52 projektu otrzymałoby brzmienie:

„52. W § 154 ust.10 otrzymuje brzmienie:

10. Moc właściwa wentylatorów stosowanych w instalacjach wentylacyjnych i klimatyzacyjnych powinna nie przekraczać wartości określonych w poniższej tabeli:

Lp.	Rodzaj i zastosowanie wentylatora	Maksymalna moc właściwa wentylatora [kW/(m ³ /s)]
1	2	3
1	Wentylator nawiewny:	
	a) instalacja klimatyzacji lub wentylacji nawiewno-wywiewnej z odzyskiem ciepła	1,60
	b) instalacja wentylacji nawiewno-wywiewnej bez odzysku ciepła oraz wentylacji nawiewnej	1,25
2	Wentylator wywiewny:	

	a) instalacja klimatyzacji lub wentylacji nawiewno-wywiewnej z odzyskiem ciepła	1,00
	b) instalacja wentylacji nawiewno-wywiewnej bez odzysku ciepła	1,00
	c) instalacja wywiewna	0,80

Uzasadnienie:

W § 154 w ust. 10 zaproponowano zmianę dotychczas stosowanych określeń „prosta”, „złożona” instalacja, z uwagi na to, iż są one nieprecyzyjne i dają pole dla dowolnej interpretacji. Zaproponowana zmiana przepisu polega na doprecyzowaniu przedmiotu wymagania. Zaproponowane brzmienie jest zgodne z treścią tabeli zawartej w normie PN-EN 13779, stanowiącej źródło przepisu.

- w § 155 proponuje się nowe brzmienie ust.2, pkt 53 projektu otrzymałoby brzmienie:

„53. W § 155 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Skrzydła okien, świetliki oraz nawietrzaki regulowane ręcznie, przeznaczone do przewietrzania pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, powinny być zaopatrzone w urządzenia pozwalające na łatwe ich otwieranie i regulowanie wielkości otwarcia z poziomu podłogi lub pomostu, także przez osoby niepełnosprawne, jeżeli nie przewiduje się korzystania z pomocy innych współużytkowników.”.

Uzasadnienie:

W § 155 w ust. 2 zaproponowano zmianę porządkową, zdejmującą nakaz stosowania dodatkowego ręcznego sterowania, dla nawietrzaków wyposażonych w funkcję sterowania automatycznego oraz zastąpienie określenia „wykorzystywane” określeniem „przeznaczone” w celu określenia funkcji celu.

- w § 170 proponuje się nowe brzmienie ust.2 i 3 oraz dodanie nowego ust.2a, pkt 54-56 projektu otrzymałoby brzmienie:

„54. W § 170 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Urządzenia gazowe z otwartą komorą spalania typu A nie mogą być instalowane w pomieszczeniach mieszkalnych, z zastrzeżeniem § 93 ust. 2 i 3.”.

„55. W § 170 dodaje się ust.2a w brzmieniu:

2a. Zabrania się instalowania w mieszkaniu urządzeń gazowych typu B - czerpiących powietrze do spalania bezpośrednio z pomieszczenia. W mieszkaniach, w budynkach jednorodzinnych, zagrodowych i rekreacji indywidualnej, urządzenia takie mogą być instalowane w wydzielonym pomieszczeniu technicznym, spełniającym wymagania ust.1.”.

„56. W § 170 ust.3 otrzymuje brzmienie:

3. Urządzenia gazowe typu C - z zamkniętą komorą spalania, mogą być instalowane w lokalach, w pomieszczeniach innych niż mieszkalne, niezależnie od rodzaju występującej w nich wentylacji, pod warunkiem zastosowania koncentrycznych przewodów powietrzno-spalinowych, z zachowaniem wymagań § 175.”.

Uzasadnienie:

W § 170 w ust.2 proponowana zmiana jest konsekwencją proponowanych zapisów w nowym ust.2a, gdzie w ust. 2a proponuje się wprowadzenie zakazu instalowania w mieszkaniach w budynkach wielorodzinnych urządzeń gazowych typu B - czerpiących do spalania powietrze bezpośrednio z pomieszczenia. Jednocześnie zaproponowano możliwość stosowania takich urządzeń w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, zagrodowych i rekreacji indywidualnej w wydzielonych pomieszczeniach technicznych.

Według statystyk, prowadzonych od szeregu lat przez Stowarzyszenie KOMINY POLSKIE, najczęstszą przyczyną zatrucień tleniem węgla, podczas eksploatacji grzewczych urządzeń gazowych typu B – z otwartą komorą spalania (co najmniej kilkaset przypadków w sezonie grzewczym), jest niewłaściwie działający system odprowadzania spalin, spowodowany nieprawidłowo działającą wentylacją w obrębie pomieszczeń funkcjonowania urządzenia ogrzewczego. Dla prawidłowego funkcjonowania urządzenia ogrzewczego z otwartą komorą spalania konieczne jest doprowadzenie do pomieszczenia, w którym jest zamontowane, niezbędnej ilości powietrza, zarówno dla właściwego przebiegu procesu spalania jak i dla celów bytowych mieszkańców. Przy niewłaściwie działającej wentylacji, szczelnych oknach i drzwiach w większości pomieszczeń, w których pracują urządzenia grzewcze następuje deficyt ilości powietrza, skutkiem czego może okresowo wystąpić tzw. „odwrócenie ciągu kominowego” i w konsekwencji nastąpić wydostawanie się produktów spalania bezpośrednio do pomieszczeń mieszkalnych.

W § 170 w ust.3 zaproponowano zmiany mające na celu implementację Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE z dnia 30.11.2009r odnoszącą się do urządzeń spalających paliwa gazowe. W pkt 3 omówione zostały zasady projektowania gazowych urządzeń grzewczych, w tym także ich praca w trakcie wystąpienia awarii. W sytuacjach awaryjnych urządzenie grzewcze nie może stanowić zagrożenia dla użytkownika, a więc w takim razie nie może też być montowane w pomieszczeniach mieszkalnych.

- w § 172 proponuje się w ust.1 usunięcie kolumny 3 w tabeli oraz zmianę brzmienia ust.3 i dodanie nowego ust.6, punkty 57-59 projektu otrzymałyby brzmienie:

„57. W § 172 w ust.1 tabela otrzymuje brzmienie:

Rodzaje pomieszczeń	Maksymalne obciążenie cieplne urządzeń gazowych typ A – bez odprowadzenia spalin, na 1 m ³ kubatury pomieszczenia
1	2
Pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi oraz wnęki kuchenne połączzone z przedpokojem	175 W (150kcal/h)
Pomieszczenia nieprzeznaczone na stały pobyt ludzi, w tym pomieszczenia kuchenne w mieszkaniach	930 W (800 kcal/h)

„58. W § 172 w ust.3 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

3. Kubatura pomieszczeń, w których instaluje się urządzenia gazowe, z zastrzeżeniem § 132 ust.1a, nie powinna być mniejsza niż:”.

„59. W § 172 dodaje się ust.6 w brzmieniu:

6. Kotle gazowe z otwartą komorą spalania nie mogą być instalowane w pomieszczeniu z kotłami na paliwo stałe.” .

Uzasadnienie:

W § 172 w ust.1 zaproponowano korektę tabeli określającej wartości maksymalnego obciążenia cieplnego urządzeń gazowych typu A – bez odprowadzenia spalin na 1 m³ kubatury pomieszczenia, w zależności od rodzaju tego pomieszczenia jest konsekwencją zmian wprowadzonych w § 170 ust. 2a oraz w § 170 ust. 3 oraz § 80 ust. 1 pkt 1. W związku z zaproponowanym wprowadzeniem zakazu stosowania urządzeń typu B – czerpiących powietrze do spalania bezpośrednio z pomieszczeń, w których są zainstalowane zbędna stała się komuna 3 ustalająca wartości maksymalnego obciążenia cieplnego urządzeń gazowych typ B – z odprowadzeniem spalin, pobierających powietrze do spalania z pomieszczenia, w którym są zamontowane.

W § 172 ust. 3 zaproponowano zmiany w powiązaniu ze zmianami proponowanymi w: § 170 ust. 2a, § 170 ust. 3, § 172 ust. 1. Wszystkie te zmiany są konsekwentnym wdrożeniem przyjętej zasady, która była omówiona wcześniej, przy okazji uzasadniania zmian w § 136, że źródła ciepła, które pobierają powietrze do spalania z pomieszczenia w którym są zainstalowane, należy, co do zasady, usunąć zarówno z pomieszczeń mieszkalnych jak i pomieszczeń niebędących pomieszczeniami mieszkalnymi-pomieszczeń pomocniczych, znajdujących się w obrębie mieszkania.

Urządzenia gazowe pobierające powietrze z pomieszczenia i odprowadzające spaliny przewodem spalinowym (urządzenia typu B) mogą być instalowane wyłącznie w odrębnych pomieszczeniach

technicznych, do których zapewniony jest dopływ powietrza do prawidłowego spalania, w ilości wynikającej z nominalnej mocy cieplnej urządzenia. Powyższe jest konsekwencją ustaleń przepisu § 170 ust. 2a. Zakres jego stosowania ograniczono do budynków jednorodzinnych, budynków w zabudowie zagrodowej i rekreacyjnych, ponieważ tylko takich budynkach jest technicznie i ekonomicznie uzasadnione budowanie wydzielonych pomieszczeń technicznych do umieszczenia urządzeń gazowych typu B.

W budynkach wielolokalowych budowa takich pomieszczeń, odrębnie dla każdego lokalu, nie ma sensu. W budynkach wielolokalowych należy więc stosować centralne źródła ciepła do ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Z przepisu § 170 ust. 3 wynika, że możliwe jest stosowanie źródła ciepła, w postaci urządzenia gazowego, w obrębie pojedynczego lokalu w budynku wielolokalowym, pod warunkiem, że jest to urządzenie typu C z zamkniętą komorą spalania.

Zmiana w przepisie § 172 ust. 1 polega wyłącznie na usunięciu, z zamieszczonej w nim tablicy, trzeciej kolumny, dotyczącej obciążenia cieplnego kubatury pomieszczenia, w którym dopuszczone było stosowanie urządzeń gazowych typu B, w myśl dotychczasowego brzmienia tego przepisu. Kolumnę usunięto, bo skoro nie można stosować urządzeń typu B, to nie należy też podawać warunków ich stosowania; wielkość pomieszczeń technicznych nie jest określana przez wskaźnik obciążenia cieplnego ich kubatury, a jedynie ograniczona od dołu przepisem § 172 ust. 3.

Zmiana w przepisie § 172 ust. 3 polega na dopisaniu słów: „z zastrzeżeniem § 132 ust.1a” co oznacza, że pomieszczenia techniczne, w których instaluje się urządzenia gazowe, oprócz warunku podanej w przepisie minimalnej wielkości kubatury powinny spełniać także wymagania odnośnie: wysokości, wentylacji i odprowadzenia spalin, a także dopływu powietrza do spalania określone w rozporządzeniu, w Polskich Normach i przepisach odrębnych.

W § 172 w ust. 6, ze względów bezpieczeństwa, zaproponowano zakaz jednoczesnego stosowania w pomieszczeniach kotłów gazowych z otwartą komorą spalania oraz kotłów na paliwo stałe. Proponowane rozwiązanie ma na celu wyeliminowanie możliwych zagrożeń życia i bezpieczeństwa mienia.

- w § 174 proponuje się w ust.5 zmianę brzmienia pkt 2 oraz w ust.7 zmianę brzmienia pkt 4, punkty 60-61 projektu otrzymałyby brzmienie:

„60. W § 174 w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

2) wykonania dla kotłów z palnikami nadmuchowymi przewodu spalinowego o przekroju poprzecznym nie mniejszym niż 1,6 sumy przekrojów przewodów odprowadzających spalinę z poszczególnych kotłów, a także wyposażenie wylotu przewodu spalinowego w czujnik zaniku ciągu kominowego, wyłączającego równocześnie wszystkie kotły lub umieszczenie we wszystkich kotłach indywidualnych czujników zaniku ciągu oraz zainstalowanie na przewodach spalinowych urządzeń zabezpieczających niepracujące kotły przed napływem spalin z kotłów pracujących.”.

„61. W § 174 w ust. 7 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

4) wyloty kanałów spalinowych, jeżeli wynika to z warunków pracy urządzeń, powinny być zaopatrzone w odpowiednie nasady kominowe dobrane do ilości spalin, długości odcinków pionowych, położenia w określonej strefie wiatrowej i warunków lokalnych.”

Uzasadnienie:

W § 174 w ust. 5 pkt 2 zaproponowano wprowadzenie alternatywnego warunku dla stosowania przyłączy kilku kotłów do wspólnego kanału spalinowego w postaci wymagania umieszczenia we wszystkich kotłach indywidualnych czujników zaniku ciągu oraz zainstalowania na przewodach spalinowych urządzeń zabezpieczających niepracujące kotły przed napływem spalin z kotłów pracujących jako rozwiązania równoważnego z wykonaniem dla kotłów z palnikami nadmuchowymi przewodu spalinowego o przekroju poprzecznym nie mniejszym niż 1,6 sumy przekrojów przewodów odprowadzających spalinę z poszczególnych kotłów, a także wyposażenie wylotu przewodu spalinowego w czujnik zaniku ciągu kominowego, wyłączającego równocześnie wszystkie kotły.

W § 174 w ust. 7 pkt 4 zaproponowano zamianę określenia „wywietrzniki” na „nasady kominowe” w celu dostosowanie nazewnictwa używanego w rozporządzeniu do nazewnictwa stosowanego w Polskich Normach:

- PN-EN 1443:2005 *Kominy. Wymagania ogólne*,
- PN-EN 13141-5:2006 *Wentylacja budynków Badanie właściwości elementów/wyrobów do wentylacji mieszkań Część 5: Nasady kominowe i wyrzutnie dachowe*,
- PN-EN 13502:2005 *Kominy. Wymagania i metody badań ceramicznych nasad kominowych*.

- w § 293 proponuje nowe brzmienie ust.6, punkt 62 projektu otrzymałby brzmienie:

„62. W § 293 ust.6 otrzymuje brzmienie:

6. Zewnętrzne urządzenia oświetleniowe, w tym urządzenia oświetlenia drogowego, urządzenia do oświetlania witryn sklepowych, urządzenia wykorzystywane do iluminacji elewacji budynków i reklamy świetlne - nie mogą być od zierzchu do świtu źródłami światła przeszkadzającego użytkownikom pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi w mieszkaniach oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego takich jak hotele, motele, pensjonaty, domy wypoczynkowe, schroniska młodzieżowe, internaty, domy studenckie, budynki koszarowe, budynki zakwaterowania na terenie zakładu karnego, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, domy dziecka, domy rencistów i domy zakonne, a także w budynkach użyteczności publicznej przeznaczonych na potrzeby opieki zdrowotnej. Maksymalne poziomy światła przeszkadzającego, pochodzącego od zewnętrznych instalacji oświetleniowych, określa poniższa tabela:

Strefa środowiskowa	Natężenie oświetlenia na płaszczyźnie okna	Światłość oprawy oświetleniowej	Zanieczyszczenie nieboskłonu	Luminancja ²⁾	
	E_v [lx]	I [cd]	ULR [%]	L_b [cd/m ²]	L_s [cd/m ²]

	Przed czasem przyciemniania ¹⁾	Po czasie przyciemniania	Przed czasem przyciemniania	Po czasie przyciemniania		Fasada budynku	Znaki (szyldy, instalacje reklamowe) ³⁾
E1	2	0	2500	0	0	0	50
E2	5	1	7500	500	5	5	400
E3	10	2	10000	1000	15	10	800
E4	25	5	25000	2500	25	25	1000

Oznaczenia w tabeli:

E1 strefa całkowicie ciemna np: parki narodowe lub miejsca chronione

E2 strefa niskiej jaskrawości np: tereny przemysłowe i zamieszkane tereny wiejskie

E3 strefa średniej jaskrawości np: tereny przemysłowe i tereny podmiejskie

E4 strefa wysokiej jaskrawości np: centra miast i strefy komercyjne

E_v pionowe natężenie oświetlenia zmierzone w centralnym punkcie płaszczyzny okna pomieszczenia stałego pobytu, określone zgodnie z Polską Normą dotyczącą pomiarów natężenia oświetlenia,

I światłość każdej oprawy oświetleniowej w kierunku pomieszczenia stałego pobytu, określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą pomiarów światłości,

ULR część strumienia świetlnego oprawy określona w %, która jest emitowana powyżej horyzontu, gdy oprawa jest zamontowana w przewidzianej do instalacji pozycji

L_b maksymalna średnia luminancja fasady budynku, określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą pomiaru luminancji,

L_s maksymalna średnia luminancja znaków (szyldów, instalacji reklamowych), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą pomiaru luminancji.

¹⁾ Czas przyciemniania - okres (część doby) w którym obowiązują zaostrzone wymagania w zakresie ograniczenia światła przeszkadzającego, zwykle ustalany i kontrolowany przez władze, zazwyczaj władze lokalne. Jeśli brak jest wymagań, na podstawie racjonalnych przesłanek, sugeruje się godzinę rozpoczęcia okresu na 23.00.

²⁾ Podane wartości są właściwe dla obu okresów: przed i po czasie przyciemniania. Z wyjątkiem strefy E1, gdzie po czasie przyciemniania luminancja powinna wynosić 0.

³⁾ Podane wartości nie dotyczą znaków i instalacji kontroli ruchu drogowego.

Uzasadnienie:

Dotychczasowe brzmienie § 293 ust.6 w niedostatecznym stopniu określa dopuszczalne parametry światła przeszkadzającego, a także listę budynków i pomieszczeń które powinny podlegać ochronie

przed światłem przeszkadzającym. Przepis, w swojej intencji, dotyka kwestii związanych z tzw. światłem przeszkadzającym, czyli światłem niepożądanym, które z powodów niewłaściwych w danej sytuacji cech ilościowych, kierunkowych lub spektralnych powodują irytację, niewygodę widzenia, odwracanie uwagi lub redukcję zdolności widzenia istotnych informacji [definicja: PN-EN 12464-2:2008]. Nowe sformułowanie jest bardziej precyzyjne. Podaje dopuszczalne wartości zarówno natężenia oświetlenia jak i luminancji oraz parametry jakie powinny charakteryzować zastosowane zewnętrzne urządzenia oświetleniowe. Ponadto w nowym sformułowaniu sprecyzowano rodzaje obiektów wymagających ochrony przed światłem przeszkadzającym. Proponowana tabela podaje dopuszczalne poziomy światła przeszkadzającego dla różnych poziomów jaskrawości otoczenia. Została opracowana w oparciu o zalecenia zawarte w raporcie Międzynarodowej Komisji Oświetleniowej CIE 150:2003 „Guide on the Limitation of the Effects of Obtrusive Light from Outdoor Lighting Installations”.

- w § 299 proponuje się dodanie nowego ust.6, punkt 63 projektu otrzymałby brzmienie:

„63. W § 299 dodaje się ust.6 w brzmieniu:

6. Okna i drzwi zewnętrzne nieostionięte powinny spełniać wymaganie wodoszczelności, przy czym minimalna wodoszczelność powinna wynosić co najmniej 150 Pa co odpowiada klasie 4A normy klasyfikacyjnej. Wartość wodoszczelności określa się na podstawie obliczeń statycznych odporności na obciążenie wiatrem, przyjmując, iż nie może być ona mniejsza niż 30% odporności na obciążenie wiatrem wyznaczonej zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi projektowania i obliczania konstrukcji. Wartości minimalnej wymaganej wodoszczelności okna i drzwi zewnętrznych określa poniższa tabela:

Obliczeniowa wartość odporności na obciążenie wiatrem [Pa]	Minimalna wymagana wodoszczelność okna i drzwi zewnętrznych [Pa]
<500	150
500-667	200
668-833	250
834-1000	300
1001-1500	450
1501-2000	600

Uzasadnienie:

W § 299 w nowym ust. 6 określono wymagania dla okien i drzwi zewnętrznych dotyczące wodoszczelność. Wymagania techniczne dotyczące okien i drzwi balkonowych, oraz drzwi zewnętrznych określone w Aprobatach Technicznych z przyczyn formalno-prawnych przestały obowiązywać, na skutek zakończenia okresu koegzystencji dokumentów krajowych i normy PN-EN 14351-1 +A1 „ Okna i drzwi. Norma wyrobu, właściwości eksploatacyjne. Część 1: Okna i drzwi zewnętrzne bez właściwości dotyczących odporności ogniowej i/lub dymoszczelności”. Dla zapewnienia bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa użytkownika, oraz dla zapewnienia

warunków higienicznych i zdrowotnych celowe jest określenie minimalnych wartości dopuszczających wyroby do stosowania. Zaproponowane wartości odporności na obciążenie wiatrem wynikają z dotychczasowej praktyki, zbudowanej przez lata obowiązywania Aprobatach Technicznych. Należy jednocześnie wymagania minimalnej wodoszczelności uzależnić od warunków eksploatacji stolarki okiennej, ze szczególnym uwzględnieniem sił związanych z oddziaływaniem wiatru na konstrukcje. Właściwy wpływ oddziaływania wiatru odzwierciedla Eurokod PN-EN 1991-1-4:2008 *Oddziaływanie na konstrukcje. Oddziaływanie ogólne. Oddziaływanie wiatru*. przy pomocy, którego określono graniczne wartości odporności na obciążenie wiatrem. Minimalne wymagania dotyczące wodoszczelności zgodne są z granicami klas, określonymi w normie klasyfikacyjnej wskazanej przez normę PN-EN 14351-1 +A1 „Okna i drzwi. Norma wyrobu, właściwości eksploatacyjne. Część 1: Okna i drzwi zewnętrzne bez właściwości dotyczących odporności ogniowej i/lub dymoszczelności”.

- w § 302 proponuje się zmianę brzmienia ust.4, punkt 64 projektu otrzymałby brzmienie:

„64. W § 302 ust.4 otrzymuje brzmienie:

4. W budynkach przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci i osób niepełnosprawnych, w instalacji wody ciepłej powinny być stosowane termostaticzne zawory mieszające z ograniczeniem maksymalnej temperatury do 43 °C, a w instalacjach natryskowych do 38 °C, zapobiegające poparzeniu.”

Uzasadnienie:

Proponowana zmiana ma charakter poprawki porządkowej określenie „instalacja prysznicowa” zostało zastąpione terminem poprawnym technicznie „ instalacja natryskowa”.

- w odniesieniu do pkt 8 projektu, zmieniającego brzmienie ust.1 § 328 ze względu na brak definicji „nieodnawialnej energii pierwotnej”, „budynku niemalzeroenergetycznego”, budynku zeroenergetycznego”, a także a także brak opublikowanej, poprawionej metodologii służącej do obliczania zapotrzebowania budynków na energię pierwotną nie jest możliwe ustosunkowanie się do kryterium nazwanego jako „racjonalnie niski poziom”. Proponuje się określenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym budynku oraz rozważenie możliwości przejścia na formułowanie wymagań w postaci energii użytkowej lub końcowej, przy zachowaniu warunku określanie ilości energii pierwotnej. **Uwzględniając powyższe proponuje się utrzymanie dotychczasowego brzmienia ust.1§ 328, a zmianę brzmienia ust.2, tym samym dawny pkt 8 projektu otrzymałby numer 65,a zmieniany przepis uzyskałby brzmienie:**

„ 65. W § 328 ust.2 otrzymuje brzmienie:

2. Budynek powinien być zaprojektowany i wykonany w taki sposób, aby ograniczyć ryzyko przegrzewania budynku w okresie letnim, używając w tym celu technologii pasywnych, takich jak osłony przeciwsłoneczne.”

Uzasadnienie:

Brak definicji pojęć uniemożliwia interpretację wymagań. Wymaganie w postaci wskaźnika energii użytkowej lub końcowej ma znacznie bliższy związek z użytkowanym budynkiem niż energia pierwotna. Podmiotem wymagań jest użytkownik budynku i do niego powinna być skierowana czytelna informacja pozwalająca wywołać działania racjonalizacji użytkowania energii.

Proponowane w ust.2 § 328 ma na celu wprowadzenie rozwiązań pasywnych do regulacji w celu ustalenia hierarchii podejścia w szukaniu rozwiązań ograniczających ryzyko przegrzewania budynku, które nie wiążą się z dodatkowym wydatkiem energetycznym. Jako pierwsze powinny być rozważane: odpowiednie usytuowanie budynku, zastosowanie osłon, dopiero następnie projektowanie klimatyzacji.

- **w odniesieniu do pkt 9 projektu**, zmieniającego brzmienie § 329 proponuje się:

1) rozważenie zmiany kolejności wymagań w ust.1 i 2, najpierw pkt 2) potem pkt 1),

Uzasadnienie:

Propozycja ma na celu zachowanie hierarchii wymagań narzuconej przez tytuł działu X „Oszczędność energii i izolacyjność cieplna”

2) usunięcie w ust.1 i 2 określenia „o takiej samej geometrii”,

Uzasadnienie:

Wobec braku wpływu współczynnika kształtu (A/V_e) na referencyjną wartość współczynnika EP, zapis ten nie ma sensu.

3) prawne doprecyzowanie w ust.1 i 2 używanego określenia „budynek nowy” lub operowanie określeniem używanym w rozporządzeniu w np. w § 11 ust.1 , § 272 ust.1 - „*budynek wznoszony*” lub też „*budynek nowo wznoszony*”- dla rozróżnienia sytuacji prawnych odnoszących się do „*budynku istniejącego*”,

Uzasadnienie :

Propozycja ma na celu doprecyzowanie wymagania mającego wpływ na projektowanie, koszty inwestycyjne oraz eksploatacyjne.

4) odniesienie w ust.1 i 2 wymagań wyłącznie do tych elementów budynków istniejących, które podlegają przebudowie

Uzasadnienie:

Zgodnie z definicją tzw. przebudowy (Art. 3 pkt 7a ustawy Prawo budowlane), budynkiem przebudowywanym może być budynek istniejący, który ma np. przebudowywane tylko przegrody wewnętrzne (zmiana parametrów użytkowych) lub np. jedną przegrodę zewnętrzną (elewację lub stropodach). Wówczas dotrzymanie wymagań na EP dla takiego budynku, nawet jeśli będą

łagodniejsze o 15% w porównaniu do budynków nowych, będzie niemożliwe w ramach planowanej przebudowy.

5) proponuje się wprowadzenie odpowiednio w ust.1 i 2 w punktach, określających wymagania cząstkowe, uzupełnienia o zastrzeżenie zachowania wymagań odnośnie zapobieganiu powstawania grzybów pleśniowych (§ 321 ust.1) i narastającego zawilgocenia w wyniku kondensacji pary wodnej (§ 321 ust.1”

Uzasadnienie:

Proponowane zastrzeżenie ma na celu zwrócenie uwagi projektantowi na konieczność spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych, realizacji racjonalizacji użytkowania energii nie kosztem pogorszenia warunków zdrowotno-sanitarnych.

6) przedstawienie informacji na temat przyjętych danych wejściowych do obliczeń wg metody kosztu optymalnego, oraz pełnej argumentacji dowodzącej słuszności przyjętych wartości w celu umożliwienia ustosunkowania się do zaproponowanych wartości współczynników EP jak w ust.3 w punktach 1 i 2.

Uzasadnienie:

Wobec braku informacji na temat przyjętych danych wejściowych do obliczeń wg reguły minimalnego kosztu globalnego, tzn. .m.in.: cen energii, cen i rodzajów rozwiązań materiałowych, wzrostu cen nośników energii, stopy dyskonta, typów budynków referencyjnych, metodologii obliczania zapotrzebowania na energię pierwotną, niemożliwe jest ustosunkowanie do zaproponowanych, wymaganych wartości współczynników EP.

Uwzględniając powyższe proponuje się, aby ust.1 i 2 § 329 otrzymały brzmienie:

„§ 329.1. Wymaganie określone w § 328 ust. 1 uznaje się za spełnione dla budynku mieszkalnego i zamieszkania zbiorowego jeżeli:

wartość wskaźnika EP [kWh/(m²rok)], dla budynków nowo wznoszonych, określającego roczne obliczeniowe zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia, przygotowania ciepłej wody użytkowej i oświetlenia wbudowanego obliczona wg przepisów odrębnych jest mniejsza od wartości granicznych określonych w ust. 3,

oraz

przegrody zewnętrzne i technika instalacyjna budynku nowo wznoszonego oraz przebudowywanego odpowiadają wymaganiom izolacyjności cieplnej określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia, przy czym dla budynku przebudowywanego dopuszcza się zwiększenie współczynnika przenikania ciepła poszczególnych przegród oddzielających przestrzeń budynku o regulowanej temperaturze od otoczenia lub przestrzeni nieogrzewanych o nie więcej niż 15 % w porównaniu z budynkiem nowo wznoszonym, z zastrzeżeniem zachowania wymagań odnośnie zapobieganiu powstawania grzybów pleśniowych (§ 321.1) i narastającego zawilgocenia w wyniku kondensacji pary wodnej (§ 321.2).

2. Wymaganie określone w § 328 ust. 1 uznaje się za spełnione dla budynku użyteczności publicznej, produkcyjnego, magazynowego i gospodarczego, jeżeli:

wartość wskaźnika EP [kWh/(m²rok)], dla budynków nowo wznoszonych, określającego roczne obliczeniowe zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia, przygotowania ciepłej wody użytkowej i oświetlenia wbudowanego obliczona wg przepisów odrębnych jest mniejsza od wartości granicznych określonych w ust. 3,

oraz

przegrody zewnętrzne i technika instalacyjna budynku nowo wznoszonego oraz przebudowywanego odpowiadają wymaganiom izolacyjności cieplnej określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia, przy czym dla budynku przebudowywanego dopuszcza się zwiększenie współczynnika przenikania ciepła poszczególnych przegród oddzielających przestrzeni budynku o regulowanej temperaturze od otoczenia lub przestrzeni nieogrzewanych o nie więcej niż 15 % w porównaniu z budynkiem nowo wznoszonym, z zastrzeżeniem zachowania wymagań odnośnie zapobieganiu powstawania grzybów pleśniowych (§ 321.1) i narastającego zawilgocenia w wyniku kondensacji pary wodnej (§ 321.2).”

7) proponuje się rozważyć zmianę brzmienia ust.4, w powiązaniu z wprowadzeniem w pkt 1.2 Zał. nr 2 wymagań dla przeszklonych przegród zewnętrznych, okien, drzwi balkonowych i drzwi zewnętrznych w postaci klas energetycznych dla tych przegród. **Proponuje się, aby ust.4 § 329 otrzymał brzmienie:**

„4. Wymagania określone w § 328 dotyczące takich elementów budynku jak: przeszklone przegrody zewnętrzne, okna, drzwi balkonowe i drzwi zewnętrzne uznaje się za spełnione, jeżeli elementy te odpowiadają przynajmniej wymaganiom określonym w pkt 1.2 załącznika nr 2 do rozporządzenia.”

Uzasadnienie:

Proponuje się :

- wprowadzenie innej formuły wymagań w postaci klas energetycznych, uwzględniających wszystkie parametry charakterystyki użytkowej elementów, mające wpływ na standard energetyczny,
- rozszerzenie wymagań na drzwi balkonowe i drzwi zewnętrzne.

Propozycja sformułowania nowych wymagań dla w/w przegród stwarza możliwość odniesienia wymagań do całego okna, ograniczenia przegrzewania pomieszczeń latem przy zastosowaniu elementów przesłaniających oraz uwzględnienie w bilansie energetycznym możliwości pozyskiwanie energii, w wyniku nasłonecznienia, zimą.

Takie podejście jest zgodne z ustaleniami dyrektywy 2010/31/UE oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG. Ustalenie wymagania w postaci klasy energetycznej daje czytelniejszą informację rynkową, stanowiąc bodziec do skuteczniejszych zachowań energooszczędnych przez nabywców wyrobów budowlanych, a po stronie producentów nie będzie wiązało się z wykonywaniem dodatkowych badań niż realizowane przez producentów.

- w odniesieniu do wymagań zawartych w Załączniku nr 2 do projektu proponuje się:

1) doprowadzenie brzmienia pkt 1 projektu Załącznika do zgodności z zawartością merytoryczną tego punktu., proponuje się powrót do dotychczasowego brzmienia pkt 1.

Uzasadnienie:

W pkt 1 określono wymagania izolacyjności dla wszystkich przegród i podłóg na gruncie, nie tylko przegród pełnych i podłóg na gruncie.

2) w odniesieniu do pkt 1.1 projektu Załącznika - przedstawienie informacji na temat przyjętych danych wejściowych do obliczeń wg metody kosztu optymalnego, oraz pełnej argumentacji dowodzącej słuszności przyjętych wartości w celu umożliwienia ustosunkowania się do zaproponowanych wartości współczynników U.

Wobec braku informacji na temat przyjętych danych wejściowych do obliczeń wg reguły minimalnego kosztu globalnego, tzn. m.in.: cen energii, cen i rodzajów rozwiązań materiałowych, wzrostu cen nośników energii, stopy dyskonta, typów budynków referencyjnych, metodologii obliczania zapotrzebowania na energię pierwotną, niemożliwe jest ustosunkowanie do zaproponowanych, wymaganych wartości współczynników U.

Zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE w celu ustalania minimalnych wymagań dla elementów budynku, budynki należy podzielić na kategorie ze względu na sposób ich użytkowania (mieszkalne, biurowe, handlowe, opieki zdrowotnej, itd...). Ponadto „Rozporządzenie o metodologii ram porównawczych w celu określania minimalnych wymagań metodą kosztu globalnego” określa różne czasy użytkowania dla różnych kategorii budynków. Wobec tego, wydaje się, że także wyniki optymalizacji w postaci wymagań dla poszczególnych elementów budynku, powinny być różne w zależności od rodzaju budynku, np. mieszkalne, użyteczności publicznej. Rozkład i kolejność strat energii pierwotnej w różnych grupach budynku, znacząco się od siebie różni, np. w budynkach mieszkalnych są to głównie straty przez przegrody zewnętrzne i wentylację, a w budynkach użyteczności publicznej: oświetlenie, chłodzenie, wentylacja i przegrody zewnętrzne.

Nie jest jasny cel stawiania takich wymagań, których skutkiem będzie eliminacja części dotychczas stosowanych wyrobów budowlanych wykorzystywanych do wznoszenia ścian jednowarstwowych. Ustalenia dyrektywy 2010/31/UE nie obligują do takiego zaostrzenia wymagań dla ścian. Koszty społeczne takiego działania, mogą być wyższe niż zyski wynikające z ewentualnych oszczędności.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce i UE prawem wszystkie wymagania podstawowe należy w równym stopniu spełnić. W przypadku ścian wewnętrznych ich rola w ochronie przed hałasem jest bez porównania ważniejsza niż ich wpływ na oszczędność energii. Dlatego przy projektowaniu budynku i ścian rozdzielających mieszkania i klatki schodowe/korytarze punktem wyjścia jest zapewnienie odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

W przypadku ścian rozdzielających pomieszczenia ogrzewane (np. ogrzewane mieszkanie i klatka schodowa/korytarz) proponujemy przyjąć $U \leq 3,0 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Wymaganie podstawowe, zapewnienia odpowiedniej charakterystyki energetycznej oraz racjonalizacji użytkowania energii, wymusza dzisiaj na projektantach i inwestorach zastosowania bardzo wielu kosztownych rozwiązań związanych zarówno z konstrukcją budynku jak i z jego wyposażeniem technicznym. Przy tych kosztach zainstalowanie grzejnika na klatce schodowej oddzielonej od przestrzeni zewnętrznej wiatrołapem jest kosztem symbolicznym. Zresztą takie

projektowanie i wykonywanie budynków wielorodzinnych jest dzisiaj standardem. Oczywiście pomijamy przypadki awarii ponieważ wówczas równie logicznym rozwiązaniem byłby obowiązek instalowania obok wentylacji mechanicznych (możliwa awaria!) również równolegle grawitacyjnych. Istotniejszym jest argument spełnienia równie ważnego wymagania podstawowego ochrona przed hałasem i drganiami. Z przeprowadzanych nie tylko w Polsce badań wynika że problem hałasu jest tym na który dzisiaj w znacznie większym stopniu skarżą się mieszkańcy budynków wielorodzinnych niż na zbyt niskie temperatury. Ten drugi problem można rozwiązać docieplając budynek. Ale jeżeli jest problem z hałasem wewnętrznym to najczęściej najtańszym rozwiązaniem jest wyburzenie i postawienie budynku na nowo. Przy założeniu że ściana musi spełnić $U \leq 1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ istnieje tylko teoretyczna i iluzoryczna możliwość wykonania ściany jednowarstwowej spełniającej obowiązujące dzisiaj wymaganie $R'A1 \leq 50 \text{ dB}$. A musimy pamiętać że to wymaganie jest niezadawalające 1/3 mieszkańców budynków wielorodzinnych (dlatego w najbliższym czasie przewidywane jest wprowadzenie znacznie ostrzejszych wymagań – dodatkowych trzech klas). Musimy również pamiętać że hałas z klatki schodowej jest szczególnie dokuczliwy. Teoretycznie można rozpatrywać wykonanie takiej ściany jako wielowarstwowej. Ale wiąże się to ze znacznie większymi kosztami i jednocześnie stawia bardzo wysokie wymagania przed wykonawcami takiej ściany.

W przypadku ścian rozdzielających pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych, w tym klatek schodowych/korytarzy, proponujemy przyjąć $U \leq 1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Propozycję brzmienia pkt 1.1, uwzględniającą wariantowość proponowanych rozwiązań, zawiera Załącznik do niniejszego pisma, stanowiący proponowane zmiany Działu X oraz Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

3) w odniesieniu do pkt 1.2 projektu Załącznika proponuje się:

- rozważenie możliwości ustalenia wymagań dla okien, przegród przeszklonych i przezroczystych, drzwi zewnętrznych w postaci klas energetycznych,

Uzasadnienie:

Takie podejście jest zgodne z ustaleniami:

- Dyrektywy 2010/31/UE załącznik nr 1 Wspólne ramy ogólne do obliczania charakterystyki energetycznej budynków pkt 3 lit. g i 4 lit.a , zgodnie z którym metodologia obliczania charakterystyki energetycznej budynków jest ustalana przy uwzględnieniu pasywnych systemów słonecznych i ochrony przed słońcem oraz pozytywnego wpływu lokalnych warunków nasłonecznienia,

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG pozwala na uwzględnienie możliwości odniesienia wymagań do całego okna, ograniczenie przegrzewania pomieszczeń latem przy zastosowaniu elementów przesłaniających oraz pozyskiwanie energii zimą. Zgodnie z nowym podejściem, przepisy krajowe powinny umożliwiać odniesienie krajowych wymagań do zasadniczych charakterystyk oraz ich klas i poziomów, określonych w zharmonizowanych normach i zmienianych zasad wprowadzania

do obrotu wyrobów budowlanych w systemie krajowym w celu uspołnienienia z wymaganiami podstawowymi.

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią, zgodnie z art. 14 producenci mają obowiązek zapewnić konsumentom produktów informację na temat roli, jaką mogą oni odegrać w zrównoważonym korzystaniu z danego produktu. Wprowadzenie zaleceń w/w dyrektywy powinno prowadzić do opracowania jednolitej metodologii oceny stolarki budowlanej, klasyfikacji oraz etykietowania energetycznego wyrobów.

Ustalenie wymagania w postaci klasy energetycznej:

- pozwala na dokonanie wielokryterialnej oceny okien i drzwi,
- daje czytelniejszą informację rynkową, stanowiąc bodziec do skuteczniejszych zachowań energooszczędnych przez nabywców wyrobów,
- po stronie producentów nie będzie wiązało się z wykonywaniem dodatkowych badań niż realizowane przez producentów,
- nie będzie wiązało się z eliminacją z rynku wyrobów, powszechnie stosowanych dzisiaj konstrukcji okiennych z szybami zespolonymi.

Przykładowo typowe okno dwuszybowe: $g=0,65$ i $U_w= 1,1 \text{ W/m}^2 \text{ K}$, gdzie obliczona energia do ogrzewania (zużycie) dla okna referencyjnego wynosi – $19,36 \text{ kWh/m}^2$ posiadałoby klasę energetyczną C, okno trzyszybowe: $g=0,63$ i $U_w= 1,1 \text{ W/m}^2 \text{ K}$, gdzie obliczona energia do ogrzewania (zużycie) dla okna referencyjnego wynosi – $22,40 \text{ kWh/m}^2$ posiadałoby klasę energetyczną D, a okno trzyszybowe: $g=0,37$ i $U_w= 0,8 \text{ W/m}^2 \text{ K}$, gdzie obliczona energia do ogrzewania (zużycie) dla okna referencyjnego wynosi – $34,47 \text{ kWh/m}^2$ – klasę E.

- w przypadku utrzymania dotychczasowego podejścia do wymagań dla okien doprowadzenie wyrażania wartości współczynnika U do zgodności z zasadami określonymi w normie PN-EN ISO 10077-1:2007 pkt 7.5 Wyrażanie wyników. „Współczynniki przenikania ciepła okien lub drzwi, obliczone zgodnie z niniejszą częścią ISO 10077, należy podawać z dokładnością do dwóch cyfr znaczących.”

Uzasadnienie:

Wartości współczynnika przenikania ciepła U zostały wyrażone za pomocą trzech cyfr znaczących (1,20; 1,50 lub 1,80) co jest niezgodne z zasadami określonymi we właściwych normach PN-EN ISO 10077-1:2007 pkt 7.5 Wyrażanie wyników. „Współczynniki przenikania ciepła okien lub drzwi, obliczone zgodnie z niniejszą częścią ISO 10077, należy podawać z dokładnością do dwóch cyfr znaczących.”

Proponowany w projekcie zapis oznacza, iż żaden producent okien w Polsce nie jest w stanie przedstawić prawidłowych, rzetelnych i wiarygodnych danych spełniających wymogi Rozporządzenia, gdyż nie otrzymają oni wyników badań od jednostek notyfikowanych uczestniczących w systemie oceny zgodności o żądanej dokładności obliczeń lub pomiarów.

- zmianę wartości U poprzez ich zróżnicowanie w zależności od typu i złagodzenie, proponuje się, żeby wymaganie współczynnika przenikania ciepła U dla okien dachowych wynosiło zawsze +0,2 w stosunku do okien pionowych,

Uzasadnienie:

Według propozycji w projekcie:

Okna (w tym połaciowe), drzwi balkonowe i powierzchnie przezroczyste nieotwierane w pomieszczeniach ogrzewanych przy $t \geq 16^{\circ}\text{C}$ mają posiadać $U_{\text{max}} = 1,20 \text{ W/m}^2\text{K}$, co oznacza:

- wyeliminowanie z rynku wszystkich konstrukcji okiennych z szybami zespolonymi jednokomorowymi które obecnie stanowią więcej niż 90% udziału w sprzedaży (produkcja w roku 2011: 13 856 000 m²),
- wyeliminowanie z rynku wszystkich konstrukcji okiennych o współczynniku przenikania ram $U_f=1,4 \text{ W/ m}^2\text{K}$, co jest równoznaczne z eliminacją z rynku systemu drewnianego DJ-68 stanowiącego system dominujący na rynku okien drewnianych oraz wąskich systemów z profili PVC oraz aluminium, oraz większości okien dachowych,
- wprowadzenie wymagań wyższych niż w pozostałych krajach europejskiego obszaru gospodarczego.

Proponowana różnica w wymaganiu innego współczynnika ciepła dla okien pionowych i dachowych podyktowana jest różnicą w otrzymywanych wynikach badań, a wynikających ze sposobu instalacji okien w trakcie badań. Różnica sposobu zainstalowania okien w trakcie badań powoduje, że np. to samo okno dachowe badane jak okno pionowe zgodnie z normą EN 12567-1 uzyska współczynnik przenikania ciepła $1,5 \text{ W/m}^2\text{K}$, natomiast badane zgodnie z normą EN 12567-2 uzyska współczynnik przenikania ciepła $1,7 \text{ W/m}^2\text{K}$. Doświadczenia wskazują, że różnica wartości uzyskiwanego współczynnika przenikania ciepła wynikająca ze sposobu instalacji okna w trakcie badań wynosi ok. $0,2 \text{ W/m}^2\text{K}$.

- ustalenie innych wartości współczynnika przepuszczalności energii całkowitej g_c dla okna, z jednoczesnym ustaleniem wzorów do obliczania współczynnika g_c (dla wspomagania ogrzewania zimą) i odrębnego wzoru do obliczania współczynnika g_c (dla ograniczenia przegrzewania latem), które miałyby zastosowanie do przegród szklanych i przezroczystych. **Proponuje się, aby pkt 2.1.2 otrzymał brzmienie:**

„2.1.2. We wszystkich rodzajach budynków współczynnik przepuszczalności energii całkowitej promieniowania słonecznego okien oraz przegród szklanych i przezroczystych g_c liczony według wzorów:

- dla okresu zimowego: $g_c = C \cdot g_G$
w którym wymaga się aby wartość $g_c \geq 0,35$,
- dla okresu letniego: $g_c = C \cdot f_c \cdot g_G$
w którym wymaga się aby wartość $g_c \leq 0,35$,

gdzie:

C - oznacza procentową powierzchnię szyby w stosunku do całego okna,

g_G - współczynnik przepuszczalności energii całkowitej promieniowania słonecznego dla rodzaju oszklenia,

f_c - współczynnik korekcyjny redukcji promieniowania ze względu na zastosowane urządzenia przeciwsłoneczne.”

Uzasadnienie:

Takie wymaganie, co do współczynnika g_c uwzględnia parametr dla całego okna, a tym samym jego bilans energetyczny i wpływ okna na zapotrzebowanie energetyczne całego budynku.

Uwzględnia wpływ energii słonecznej w okresie zimowym na dogrzewanie pomieszczenia i tym samym zmniejszenie kosztów ogrzewania.

Uwzględnia wpływ przesłon na ograniczenia przegrzewania latem i tym samym zmniejszenie kosztów ponoszonych na chłodzenie.

Potwierdzają to niezależne obliczenia wykonane w Polsce oraz innych państwach.

Proponowana zmiana ma na celu ustalenie możliwości:

- aby współczynnik g_c uwzględniał ten parametr w odniesieniu do całego okna (tak jak to się ma w przypadku współczynnika U)
- aby wpływał na (odzwierciedlał) ograniczenie przegrzewania pomieszczenia latem (wymaganie wartości min g_c) przy zastosowaniu elementów przesłaniających
- aby pozwalała na pozyskiwanie energii zimą (wymaganie wartości max g_c) .

Propozycję brzmienia pkt 1.2, uwzględniającą wariantowość proponowanych rozwiązań, zawiera Załącznik do niniejszego pisma, stanowiący proponowane zmiany Działu X oraz Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

4) w odniesieniu do pkt 2.1. projektu proponuje się:

- skorelowanie zakresu tego punktu z wymaganiami określonymi w tym punkcie,

Uzasadnienie:

Określone w pkt 2.1 wymagania dotyczą nie tylko okien, ale również przegród przeszklonych i przezroczystych.

- doprecyzowanie w pkt 2.1.1. sposobu eliminacji liniowych mostków termicznych

Uzasadnienie:

Ze względu na znaczący wpływ mostków niezbędne jest ustalenie w przepisie zasad poprawnego montażu okien, które wyeliminowałyby możliwości interpretacyjne związane ze spełnianiem wymagania.

- w pkt 2.1.3. i 2.1.4 doprecyzowanie odwołania do Polskich Norm, jakiego zakresu problemowego dotyczą

Uzasadnienie:

Propozycja ma na celu doprecyzowanie sposobu spełnienia wymagania.

5) w odniesieniu do pkt 2.2. projektu proponuje się rozważenie skorygowania odwołania zawartego w pkt 2.2.4.

Uzasadnienie:

Punkt 2.2.4 Załącznika 2, pomimo, że odnosi się bezpośrednio do wymagań określonych w § 321 ust. 3, to jest z nim niespójny. Niespójność polega na powołaniu się w punkcie 2.2.4 tylko do spełnienia jednego wymagania (na kondensację międzywarstwową, § 321.2.) określonego w § 321 ust. 3, a nie dwóch wymagań (§ 321.1 i § 321.2.). W związku z czym proponuje się dodanie do punkt 2.2.4 numeru rozdziału 5, powołanej Polskiej Normy, dotyczącego sprawdzenia warunku na uniknięcie wzrostu grzybów pleśniowych (wymaganie z § 321.1) oraz usunięcie zdania: „Nie dotyczy to przegród, w odniesieniu do których praktyka wykazała, że zjawisko kondensacji wewnętrznej w tych przegrodach nie występuje, jak na przykład murowane ściany jednowarstwowe” gdyż odnosi się ono tylko do części wymagań przywołanych w § 321 ust.3. Praktyka budowlana, pokazuje, że ryzyko wystąpienia grzybów pleśniowych może wystąpić w budynkach oraz w węzłach przegród zewnętrznych (ościeża, nadproża, wieńce) nie zależnie od rodzaju (jedno- i wielowarstwowe) konstrukcji ścian zewnętrznych.

6) w odniesieniu do pkt 2.3.1.projektu Załącznika proponuje się inne jego brzmienie:

„2.3.1. W budynku mieszkalnym, zamieszkania zbiorowego, budynku użyteczności publicznej, a także w budynku produkcyjnym, przegrody zewnętrzne nieprzezroczyste, złącza między przegrodami i częściami przegród, jak m.in. połączenie stropodachów lub dachów ze ścianami zewnętrznymi, przejścia elementów instalacji, takie jak kanały instalacji wentylacyjnej i spalinowej, przez przegrody zewnętrzne należy projektować i wykonywać w celu osiągnięcia szczelności na przenikanie powietrza, a w przypadku połączeń okien i drzwi z ościeżami – również na przenikanie pary wodnej z wnętrza budynku.”

Uzasadnienie:

Proponuje się uwzględnienie wszystkich elementów połączeń, mających istotny wpływ na zapewnienie szczelności budynku na przenikanie powietrza oraz pary wodnej z wnętrza budynku.

7) w odniesieniu do pkt 2.3.2. projektu Załącznika proponuje się rezygnację z określania wymagania z użyciem współczynnika infiltracji powietrza i zastąpienie go przepuszczalnością powietrza dla okien i drzwi balkonowych w odniesieniu do długości linii stykowej lub w odniesieniu do pola powierzchni, co odpowiada klasie normy PN-EN 12207. Proponuje się nowe brzmienie pkt 2.3.2:

„2.3.2. W budynkach niskich, średniowysokich i wysokich, przepuszczalność powietrza dla okien i drzwi balkonowych, wynosi nie więcej niż $2,25 \text{ m}^3/(\text{m} \times \text{h})$ w odniesieniu do długości linii stykowej lub

$9m^3 / (m^2 \times h)$ w odniesieniu do pola powierzchni, co odpowiada klasie 3 normy PN-EN 12207. Dla okien i drzwi balkonowych w budynkach wysokościowych przepuszczalność powietrza wynosi nie więcej niż $0,75 m^3 / (m \times h)$ w odniesieniu do długości linii stykowej lub $3m^3 / (m^2 \times h)$ w odniesieniu do pola powierzchni, co odpowiada klasie 4 normy PN-EN 12207.”

Uzasadnienie:

Zapis nakazujący określenie współczynnika infiltracji powietrza dla otwieranych okien i drzwi balkonowych na poziomie nie większym niż 0,3 m³/m jest niezgodny z wymaganiami określonymi w zharmonizowanej normie wyrobu PN-EN 14351-1 + A1, która jest jedynym właściwym dokumentem odniesienia dla spełnienia wymagań zarówno dyrektywy Budowlanej jak i zastępującego ją Rozporządzenia. Dodatkowo wymóg ten jest nieprecyzyjny ze względu na brak metody określenia sposobu obliczenia samego współczynnika (czy jest to jeden pomiar przy określonym ciśnieniu czy średnia ważona z kilku pomiarów przy różnych ciśnieniach badawczych).

Wskazana norma określa sposób pomiaru przepuszczalności powietrza i klasyfikowania go w sposób jednoznaczny dla wszystkich rodzajów konstrukcji.

8) w odniesieniu do pkt 2.3.3 projektu Załącznika proponuje się:

- uwzględnienie wentylacji hybrydowej w wymaganiu szczelności, skoro w pkt 2 projektu proponuje się wprowadzenie możliwość stosowania wentylacji hybrydowej,

Uzasadnienie:

Propozycja ma na celu uspoźnienie wymagań proponowanych do wprowadzenia. Brak wymagania dla budynków z wentylacją hybrydową stanowi pustkę legislacyjną.

- rozważenie wprowadzenia od 2016 r. obowiązku przeprowadzania próby szczelności, w miejsce proponowanego zalecenia w pkt 2.3.4. projektu Załącznika.

Uzasadnienie:

Zastąpienie zalecenia proponowanym obowiązkiem ma, w sposób normatywny, gwarantować spełnienie proponowanego w projekcie wymagania szczelności (pkt 2.3.3. projektu Załącznika).

Ponadto proponuje się w Załączniku nr 1 wprowadzenie następujących uzupełnień i zmian w Wykazie Polskich Norm przywołanych w rozporządzeniu:

1) zmiana brzmienia pkt 14 :

14	§ 133 ust.3	PN-B-02413:1991 PN-B-02414:1999	Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu otwartego – Wymagania Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu zamkniętego z naczyniami wzbiorczymi przeponowymi – Wymagania
----	-------------	--	--

2) dodanie pkt 32a:

32a	§ 154 ust. 10	PN-EN 13779:2008	Wentylacja budynków niemieszkalnych. Wymagania dotyczące właściwości wentylacji i klimatyzacji. (w zakresie definicji mocy właściwej wentylatora)
-----	------------------	---------------------	--

3) dodanie pkt 69a

69a	Załącznik nr 2 pkt 1.2 i 2.3.2.	PN-EN 14351-1+A1	Okna i drzwi. Norma wyrobu, właściwości eksploatacyjne. Część 1: Okna i drzwi zewnętrzne bez właściwości dotyczących odporności ogniowej i/lub dymoszczelności
-----	--	------------------	---

Uzasadnienie:

L.p. 14 Zmiana ma na celu aktualizację norm określających wymagania dla zabezpieczeń instalacji ogrzewań wodnych.

L.p. 32a Zmiana porządkowa precyzująca definicję mocy właściwej wentylatora, podstawy do określenia wskaźnika efektywności energetycznej instalacji.

L.p. 69a Proponowane uzupełnienie wykazu o normę dotyczącą okien i drzwi zewnętrznych ma na celu ustalenie dokumentu odniesienia.

Ponadto nawiązując do projektu (2) tj. zmieniającego szczegółowy zakres i formę projektu budowlanego, ze względu na propozycję dodanie pkt 11a w § 11a dotyczącego obowiązku sporządzania charakterystyki akustycznej obiektu budowlanego, w tym budynku, **proponuje się rozważenie uwzględnienia w projekcie nowelizacji (1) zastąpienia w § 106 ust.1 określenia**

„wymagana izolacja akustyczna” określeniem „wymagana izolacyjność akustyczna”.

Uzasadnienie:

Proponowana zmiany wynika z potrzeby korelacji przepisów, zawartych w Dziale IX Ochrona przed hałasem i drganiami z wymaganiami odwołującymi się do tych przepisów. W Dziale IX standard akustyczny definiowany jest przez izolacyjność akustyczną a nie izolację akustyczną.

Jednocześnie pragnę przypomnieć, iż informacje dotyczące prac grup roboczych w okresie październik 2011 – wrzesień 2012, w sprawie całościowo proponowanych zmian przepisów rozporządzenia w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wraz z

łączną ekspercką propozycją zmian i jej uzasadnieniem, znajdują się w posiadaniu Departamentu, bowiem były przekazywane sukcesywnie, ostatnio przy piśmie z dnia 15 października 2012 r.

Pozostaję z poważaniem

Rafał Finster

Prezes Zarządu SNB

Załącznik:

- wspólna propozycja zmiany Działu X oraz Załącznika nr 2, uwzględniająca wariantowość proponowanych rozwiązań